

(Ύψος τῆς πόλεως Δημητσάνης μέτρα 958).

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ
"ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο Ε.",

(ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΔΙΑ ΤΗΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 467 ΤΟΥ 1930 ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ
ΠΡΩΤΟΔ. ΑΘΗΝΩΝ)

ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΗΜΗΤΣΑΝΑΝ Κ.Α.Π.

Ποιητά! Ἐπιτύμβιον μάτην προσφυσῆς, μή ζητεῖς νά συντάξῃς.
Τὸ σεπτὸν καὶ κλεινὸν ὄνομά του ἐπὶ λίθου ἀρκεῖ νά χαράξῃς.

«Οἱ Ἀρχάδες διεκρίνοντο τὸ πάλαι διὰ τοῦ ἡμέρου βίου
καὶ τοῦ αἰσθήματος τοῦ βοηθεῖν τοὺς ἀδυνάτους».

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΔΡ. Β. ΠΑΣΧΑ

1933

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΟΔΟΣ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ.

Ὁ Δῆμος Ἀθηναίων πρὸς τιμὴν τῆς ἐνδόξου Δημητσάνης, πρόκειται νὰ ὀνομάσῃ μὲ τὸ ὄνομα αὐτῆς τὴν χαραχθεῖσαν ἐκ 15 περίπου μέτρων πλάτους καὶ 200 μέτρων περίπου μήκους νέαν ὁδόν, ἀρχομένην ἀπὸ τὸ Σαρόγλειον Μέγαρον—Στρατ. Λέσχην—Πλατεῖαν Παύλου Μελά—Ρηγίλλης (δεξιὰ τῆς ὁδοῦ Κηφισσίας—Βασιλίσσης Σοφίας).

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ συμπολίτου κ. Στεφ. Ξαναστ. Καζάκου ἀπευθύνθη ἡ Ἀδελφότης Δημητσάνης εἰς τὸν κ. Δήμαρχον Ἀθηναίων πρὸς διετίαν διὰ τὸν ἄνω σκοπὸν καὶ τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἠνόμασε τὴν 28 Ἰανουαρίου 1931 ὡς ὁδὸν Δημητσάνης τὴν ὁδὸν Εὐπόλιδος, πλὴν λόγῳ τοῦ Δημ. Θεάτρου ἀνεκλήθη τὸ ψήφισμα καὶ ἐπροτάθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς κ. κ. Κ. Μπίρη, Φρ. Μαυρομμάτη καὶ Παύλου Στασινοπούλου (Γορτυνίου) ἢ ὡς ἄνω νέα ὁδός. Ἡ ἀδελφότης εὐχαριστεῖ καὶ τὸν Δῆμον Ἀθηναίων καὶ τοὺς ὀπωσδήποτε τιμήσαντας τὸν ἱερὸν βράχον τῆς Ἑλλ. Ἐπανάστασεως.

Ταῖς ἱεραῖς Σκιαῖς

τῶν ἐν τῇ γενετείρᾳ καὶ ὅπου τῆς
ὑψηλίου ἀναπαυθέντων ἀνὰ τοὺς αἰῶ-
νας καὶ μέχρις ἡμῶν Συμπολιτῶν « Ἡ
ἐν Ἀθῆναις Ἀδελφότης τῶν
ἀπανταχοῦ Δημητσανιτῶν » ἀ-
φιεροῖ τὸ παρὸν Καταστατικόν,

οὐ μὴν ἀλλὰ

καὶ εἰς τῆς ἐνεστώσης γενεᾶς τὴν
Νεολαίαν, πρὸς τὰς στιβαρὰς τῆς
ὁποίας χεῖρας παραδίδουσα τοῦτο, εὐ-
χεται αὐτῇ καὶ ἐλπίζει ὅπως συστη-
ματικῶς καὶ διηνεκῶς ἔργοις καὶ οὐχὶ
προγονικῇ εὐκλείᾳ, ἐσαεὶ ἀπολογῆται,
ἵνα οὕτω καὶ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν
ἢ Νεολαία, συνεχίζουσα, ἐπιδεικνύη
τοῖς πᾶσιν ὡς ἱερόν, καὶ ὡς ἀγλάϊσμα
τῆς τε Ἑλλ. τοῦ 1821 Ἐπαναστάσεως
καὶ πρὸ αὐτῆς οὐκ ὀλίγων αἰώνων
τὸν τηλαυγῆ ὀρίζοντα τῆς ἀσυγκρίτου
καὶ ἐνδόξου Δημητσάνης, ἥτις καὶ
ἅγιον ὄρος τῆς Πελοποννήσου ἐκλήθη.

—(Ἀθῆνησι 1933).

Πρακτικὸν ἰδρύσεως τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀδελφότητος τῶν ἀπανταχοῦ
Δημητσανιτῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἁγ. Γρηγόριος ὁ ἐκ Δημητσάνης».

Γενομένης ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Ἰουλίου 1930 ἡμέραν Δευτέραν
καὶ ὥραν 8ην μ. μ. ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας
Συνελεύσεως, κατόπιν τῆς περὶ τούτου γενικῆς προσκλήσεως, συνε-
πεία δημοσιεύσεως ἐν ταῖς ἐφημερίσι Ἀθηνῶν τὴν 20 Ἰουλίου
1930 καὶ γνωστοποιήσεως τῆς προσωρινῆς Ἐπιτροπῆς μὲ θέμα
τὴν ἔγκρισιν τοῦ καταρτισθέντος Καταστατικοῦ τῆς Ἀδελφότητος
καὶ λοιπῶν σχετικῶν, ἐξετέθησαν τὰ ἐπόμενα :

Ἀρχεται ἡ συνεδρίασις τῆς Συνελεύσεως τὴν ὀρισθεῖσαν ὥραν 8
μ. μ. τῆς 21 Ἰουλίου 1930, παρισταμένων δέκα ἐπτὰ (17) μελῶν ὑπὸ
τὴν προεδρίαν τοῦ προσωρινοῦ Προέδρου κ. Ἀνδρέου Β. Πάσχα, τοῦ
δὲ κ. Μιχ. Παναγιωτοπούλου τήρουντος τὰ πρακτικά, τῇ προτάσει τοῦ
προσωρινοῦ Προέδρου, ὅστις ὥρισεν αὐτὸν προσωρινὸν Γραμματέα.
Ἀκολούθως ἀναγινώσκειται κατ' ἄρθρον μεγαλοφώνως καὶ εὐκρινῶς
τὸ Καταστατικόν, ἐκπονηθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Μιχ. Παναγιωτοπούλου κατ'
ὑπὸ τῆς προσωρινῆς Ἐπιτροπῆς, βελτιωθὲν ὡς τοῦτο ἀνεγνώσθη. Κατὰ
τὴν ἀνάγνωσιν γίνονται ἐλάχισται προσθῆκαι καὶ τροποποιήσεις ἐπὶ
τοῦ σχεδίου τοῦ Καταστατικοῦ καὶ ἐν τέλει γίνεται τοῦτο ἐξ ὀλοκλήρου
ἀποδεκτὸν καὶ ψηφίζεται ὡς ἔχει ὑπὸ τῆς παρουσίας Συνελεύσεως.
Συντελεσθείσης τῆς τοιαύτης ψηφίσεως ἡ Συνέλευσις δίδει ἐντολὴν εἰς
τὸν ὀρισθέντα ὑπ' αὐτῆς Πρόεδρον νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν ὑποβολὴν
τοῦ ψηφισθέντος ἤδη Καταστατικοῦ εἰς τὸ ἐνταῦθα Πρωτοδικεῖον
διὰ τοῦ κ. Μιχ. Παναγιωτοπούλου, δικηγόρου, Γραμματέως τῆς
Ἀδελφότητος, πρὸς ἔγκρισίν του καὶ ἀναγνώρισιν τοῦ Σωματείου
κατὰ Νόμον καὶ συμφώνως τῷ Καταστατικῷ του. Ἐφ' ᾧ συνετάγη
τὸ παρὸν καὶ ὑπεγράφη ὡς ἔπεται.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Ἰουλίου 1930.

Ὁ Πρόεδρος
ΑΝΔΡ. Β. ΠΑΣΧΑΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Τ Α Μ Ε Λ Η

Τάσος Χρ. Χρυσοβέργης, Διαμ. Κάντζας, Ἰω. Τσοῦρνος, Σπυρ. Σερ-
γόπουλος, Χαρίλ. Μπαλάνος, Ἡλ. Β. Μπαρμπίνης, Προκόπιος Ν.
Γαβριήλ (Στυμφαλίας 12), Ἰω. Νικητόπουλος, Κ. Κουτσοῦκος (Θεσσα-
λιδῶν 11), Βασ. Π. Καζάκος (Ἁγ. Νικόλαος Γυθείου), Φ. Μπίρης, Γ.
Οἰκονομόπουλος (Ἀναξαγόρα 6), Ἀθ. Ἐπαμ. Μαλοῦχος, Ἰω. Π. Ρη-
γόπουλος, Χαρίλ. Παπακυριακόπουλος, Εὐθ. Σ. Παναγιωτέπουλος.

Ὀλίγα τινὰ διὰ τοὺς ἐπιζῶντας καὶ μεταγενεστέρους Συμπολίτας.

Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀδελφότης τῶν ἀπανταχοῦ Δημητσανιτῶν δύο σκοποὺς ἔχει ἐπιδιώξει: 1) τὴν κατὰ δύναμιν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἀρρωγὴν τῶν τέκνων τῆς γενετείρας τῆς καὶ 2) τῶν ἐξ αὐτῆς καταγομένων καὶ ἀπανταχοῦ βιούντων καὶ ἰδίως τῶν πολυαρίθμων συμπολιτῶν ἐν τε ταῖς Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ, διὰ προσπαθειῶν ὄχι μόνον τοῦ Διοικ. Συμβουλίου, ἀλλὰ καὶ ἄλλων συμπολιτῶν, ἐχόντων ζῆλον καὶ καιρὸν διὰ μερίμνας παροχῆς ἐργασιῶν καὶ προασπίσεως παντὸς τυχὸν ἀδικουμένου.

Θὰ δυνηθῆ δὲ νὰ στεγασθῆ που ὥστε καὶ ἰδικὴν τῆς νὰ ἰδρῦση Βιβλιοθήκην, — διότι κατὰ Θουκιδίδην «ἐπιθυμία μὲν ἐλάχιστα κατορθοῦνται, προνοία δὲ πλείιστα». Ἡ ἐτησίαι τῶν μελῶν συνδρομὴ πρὸς τοιοῦτον σκοπὸν ἔσεται βεβαίως ἀνεπαρκής, ἀλλ' ἡ ἐπικουρία τῶν δυναμένων Συμπολιτῶν νὰ δώσῃ ἀνάλογον ἐπάρκειαν.

Ἐπειδὴ τῶν χρόνων μεταβαλλομένων καὶ τῶν ἀνθρώπων παρερχομένων καὶ τῶν τῆδε πραγμάτων οὐδὲν τὸ μόνιμον ἐχόντων, ἐδόθη οἷόν τι χρῆμα θεόσδοτον τοῖς ἀνθρώποις τὸ γραφῆ παραδοῦναι ὅσα τε ἤκουσαν, καὶ εἶδον, καὶ ἔπραξαν, ἄξια σημειώσεως, ἵνα μὴ τῷ μακρῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται, ἀλλὰ μένωσιν ἰστάμενα εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους· πληροφοροῦμεν ὅθεν τοὺς ἀπανταχοῦ Συμπολίτας, εἴτε ἐν Δημητσάνῃ γεννηθέντας, εἴτε τοὺς ἐξ αὐτῆς πατρόθεν ἢ μητρόθεν καταγομένους, ὅτι τοῦ Καταστατικοῦ τούτου λίαν προσεχῶς ἔα ἐπακολουθήσουν: - -

1) Ἐκδοσις ἰδιαίτερου τεύχους, περιέχοντος εἰκόνας ἐπιφανῶν Δημητσανιτῶν καὶ ἱστορικῶν αὐτῆς τοπειῶν καὶ ἰδρυμάτων, ἴσως δέ, ἀντὶ τούτων, ἐκδοθῆ ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος συγγραφὴ ἐξόχου ἔργου, συνταχθησομένη ὑπὸ τοῦ κ. Τ. Κανδηλώρου ὑπὸ τὸν τίτλον «Δημητσάνα» περιέχουσα τὴν ἱστορίαν ταύτης (ἔκδοσις Β΄) εἰς ἣν θὰ περιλήφθῃσι καὶ τ' ἀνωτέρω, καύισταμένου τοῦ ἔργου πλήρους.

2) Ποῖα περίπου τὰ ὑπὸ καὶ περὶ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄. συγγραφέντα βιβλία.

3) Ποιοι και ποια περι Δημητσάνης συνέγραψαν Ιστορικά, ως και Θεολογικά και άλλα βιβλία.

4) Τίνα βιβλία περίπου και ποιήσεις, σχετικά με τὸν ἐν Ἀθήναις Ἀνδριάντα και μεταφορὰν ἐξ Ὀδησοῦ τοῦ λειψάνου Γρηγορίου Ε'. ἐξεδόθησαν, ὡς και τίνες ἐπιμνημόσυνοι λόγοι ἐξεφωνήθησαν ἐν τε τῇ Ἑλλάδι και τῷ ἐξωτερικῷ.

5) Ποια και τίνα ιστορικά περι Δημητσάνης, Γορτυνίας, Ἀρκαδίας, Τουρκοκρατίας και Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως συνέγραψε βιβλία ὁ ἐξαίρετος ἡμῶν συμπολίτης κ. Τάκης Χ. Κανδηλῶρος.

6) Ἴσως και περιληπτικὰς τινὰς σημειώσεις ἐκ τῶν ἄνω συγγραμμάτων, ἵνα τὰ ἀπανταχοῦ τῆς Δημητσάνης τέκνα και ἡ Νεολαία αὐτῆς, λαμβάνοντες γνώσιν, ἐργάζονται, ἀμιλλῶνται, συντρέχουν, μιμοῦνται τοὺς μεγάλους αὐτῆς εὐεργέτας διὰ κληροδοτημάτων (και ἐν ζῳῇ και μετ' αὐτήν) και ἐξακολουθοῦν ἐπαξίως ὄντες μνήμονες ὠραίων ἔργων λαμπρᾶς πατρίδος, ἣν και μόνην ὁ ἀείμνηστος συγγραφεὺς τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστάσεως Στέφανος Ξένος ἔλαβεν ὡς βάσιν με δύο τῆς Δημητσάνης πρόσωπα—τὸν Θρασύβουλον και τὴν Ἀνδρονίκην—ἵνα ἐξιστορήσῃ τοὺς ἀγῶνας και τὰς περιπετείας τῆς Ἑλλ. τοῦ 1821 Ἐπαναστάσεως, ἐγκωμιάζων τὴν πατρίδα τοῦ Γερμανοῦ, Γρηγορίου Ε' και λοιπῶν ὡς πόλιν (350 οἰκιῶν κατὰ τὸ 1821), ἣτις ἐπὶ λόφου κειμένη κωνικοῦ, ὡς πρώτη φαίνεται ὄψις πανοράματος με τὰ πελασγικά τῆς τείχῃ, με τὰς κρυσταλλίνας κρήνας τῆς, με τοὺς ἐλικοειδεῖς δρόμους τῆς κ.λ.π. θαυματομένη ἀπὸ πάντα περιηγητῆν.

7) Ποῦ, πότε και πόσοι και ὑπὸ ποίους τίτλους συνεστήθησαν Σύνδεσμοι Δημοτῶν Δημητσάνης, Γορτυνίων και Ἀρκαδικῶν, ἐν τε τῇ Παλαιᾷ Ἑλλάδι και τῇ Ἀμερικῇ, ὡς και περι Καταστατικῶν, Κανονισμῶν και Λογοδοσιῶν αὐτῶν και

8) Ποιοι οἱ εὐεργετήσαντες τὴν πόλιν τοῦ φωτὸς και τῶν θυσιῶν Δημητσάναν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη και ποιοι οἱ τιμήσαντες αὐτήν πολλαχῶς, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ παρόντι τεύχει προχειρῶς ἀναφερομένων.

(Ἀθήνησι Φεβρουάριος 1933).

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς ἐν Ἀθήναις
Ἀδελφότητος τῶν ἀπανταχοῦ Δημητσανικῶν)

«Ἐν τῇ ἐνώσει ἡ δύναμις».

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ.

Περὶ ὥραν 8 1/2 μ. μ. τῆς 21 Ἰουλίου 1930 ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῶν πρακτικῶν ἰδρύσεως τῆς Ἀδελφότητος καὶ τὴν ἐπιμύθισιν τοῦ Καταστατικοῦ, ὁ Πρόεδρος κ. Ἄνδρ. Β. Πάσχας δίδει τὸν λόγον εἰς τὸν Γεν. Γραμματέα κ. Μιχ. Σπυρ. Παναγιωτόπουλον, ὅστις εἶπε τ' ἀκόλουθα :

Ἀγαπητοὶ Συμπατριῶται,

«Ἡ Εὐγνωμοσύνη εἶναι Ἀρετὴ κατ' ἐξοχὴν Ἑλληνική».

Πρὸς τὴν ἱστορικὴν μας Πατρίδα, ἐν ἣ τὸ πρῶτον εἶδομεν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ἐδιδάχθημεν τὰ πρῶτα γράμματα, ὀφείλομεν εὐγνωμοσύνην καὶ ἔχομεν ὑποχρέωσιν ἵ' ἀποβλέπωμεν μετ' ἐνδιαφέροντος εἰς τὰ γενικώτερα τῆς γενεΐας μας συμφέροντα. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ἀγαπητοὶ συμπολίται, ἡ πρωτοβουλία τῶν ἐν τῇ ἐνώσει ἀτόμων ἀπεδείχθη παρ' ἡμῖν μᾶλλον τελεσφόρος, διὰ τοῦτο προέβημεν εἰς τὴν σύστασιν τῆς Ἀδελφότητος τῶν ἀπανταχοῦ Δημητσανιτῶν, σκοποῦντες εἰς τὴν πνευματικὴν ἀφ' ἑνὸς διαμόρφωσιν τῆς νέας τοῦ τύπου μας γενεᾶς, κοινῇ τῶν Δημητσανιτῶν συνεννοήσει καὶ συνδρομῇ, κατ' ὅσον τυγχάνει ἡμῖν γνωστὸν ὅτι ἐλλείπει τούτων ἡ ἱστορικὴ μας Πατρίς διὰ ἑξακολουθῆν γὰ κατέχη, ὡς σήμερον συμβαίνει, τὴν τελευταίαν σχεδὸν τῶν βαλμίδων τῆς πνευματικῆς τοῦ ἔθνους μας κλίμακος, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῆς ἰδρύσεως ἐν Δημητσάνῃ ἐργαστηρίου πρὸς ἐξεύρεσιν ἐργασίας τοῖς ἄνευ τοιαύτης καὶ ἀνεγέρσεως Πτωχοκομείου πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀνικάνων πρὸς ἐργασίαν καὶ τῶν ἐνδεῶν ἐν γένει κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τῷ Καταστατικῷ τῆς Ἀδελφότη-

τος ἐκτιλίμενα. Δὲν δὲ παραλείβω ἀπὸ τοῦ νῦν τονίσω ἰδιαιτέρως ὅτι ἀπὸ ἡμῶν αὐτῶν, ἐν τῷ μέτρῳ βέβαια τῶν δυνάμεων μας, ἐξαρτᾶται ἡ εὐδωσις τῶν σκοπῶν. οὓς καλεῖται ἡ Ἀδελφότης μας νῦν ἐπιτελέσει, ἐνισχυομένη ἀσυνήθως ὑφ' ἡμῶν ἵνα οὕτω καὶ πάλιν ἡ Δημοκρατία μας, ἣτις ἐπὶ τοσοῦτον διεκρίθη ἐν τῷ παρελθόντι διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ λοιπὴν τῶν τέκνων τῆς σταδιοδρομίαν, ἀποδώσῃ καὶ ἄλλους ἄνδρας, ὡς ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος, τὸ ἐκούσιον θῦμα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 21, ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ὁ πρῶτος οὗτος Ἐθνεγέρτης, ὁ ἀναπετάσας ἐν Ἁγία Λαύρα τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας καὶ τόσοι ἄλλοι Ἄρχιερεῖς καὶ Φιλόσοφοι, πλείστοι τῶν ὁποίων ἐπὶ Τουρκοκρατίας κατέλαβον τοὺς καλλιτέρους τῆς Ἐκκλησίας θρόνους, τῶν Ἱεροσολύμων, τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῶν Ἰωαννίνων, τῆς Θεσσαλονίκης, τῆς Νικομηδείας καὶ ἄλλων, τῆς δὲ Τουρκικῆς Πολιτείας τὰς ἀνωτέρας θέσεις. Ἐπὶ αὐτοκράτορος Νικηφόρου Φωκᾶ ἡ Δημοκρατία παρήγαγεν ἄνδρα ἐξόχως μορφωμένον, ὅστις προσελήφθη ὡς Πρωτοσηκρήτης (Πρωθυπουργός) τοῦ Μεγάλου ἐκείνου αὐτοκράτορος καὶ ἔκτισε τῷ 963 μ.Χ. τὴν Ἱερὰν Μονὴν Φιλοσόφου, ὀλίγον πέραν τῆς πατρίδος μας, ἣτις ὑπῆρξεν ὁ τηλαυγὴς φάρος τῆς τῶν Πελοποννησίων ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ Τουρκοκρατίας, «τὸ Πανεπιστήμιον τῶν σκλάβων», ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, ἀναδείξασα πλείστους ἐπιφανεστάτους φιλικούς, ὡς τὸν ποιητὴν Ἀνδρόνικον, τοὺς Σπηλιωτοπούλους, τὸν Παπαδιαμαντόπουλον, τὸν μεγάλον μάρτυρα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἐθνισμοῦ Γρηγόριον τὸν Ε', ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ὁποίου ἐτέθη ἡ Ἀδελφότης μας καὶ ἡ εὐχή του ἅς βοηθήσῃ πάντας ἡμῶν πρὸς τὸ καλὸν μας καὶ τὸ τοιοῦτον τῆς ἀγαπητῆς μας πατρίδος διὰ τῆς εὐδωσέως τῶν πόθων τῆς Ἀδελφότητός μας. Γένοιτο.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ
"ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ,, Ο ΕΚ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἄρθρον 1ον.

Ἐπὶ τὸν τίτλον καὶ τὴν σκέπην τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Ε'. Οἰκουμενικοῦ τῶν Ὁρθοδόξων Πατριάρχου, καὶ τὴν ἐπωνυμίαν «ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ ἐκ Δημητσάνης», ἐν Ἀθήναις, συνιστᾶται Σωματεῖον Ἀδελφότητος τῶν ἀπανταχοῦ Δημητσανιτῶν, τῶν καταγομένων ἐκ Δημητσάνης, ἐξ ἀμφοτέρων ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν γονέων καὶ τῶν ἐχόντων συζύγους ἐκεῖθεν καὶ διαμενόντων ἐν τε τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ Κράτους καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, συμπεριλαμβανομένων καὶ Κυριῶν, σκοπὸν ἔχον, διὰ τῆς συστάσεως ταμείου, ἐν γενεῇ μὲν τὴν θρησκευτικὴν καὶ πνευματικὴν διαμόρφωσιν τῆς νεωτέρας τῆς Κοινότητος Δημητσάνης γενεᾶς, εἰδικώτερον δέ,

α) Τὸν διορισμὸν, διάμονήν καὶ χρηματικὴν ὑποστήριξιν ἱεροκήρυκος ἐν τῇ περιφερείᾳ τέως Δήμου Δημητσάνης, β) τὴν χρηματικὴν ὑποστήριξιν τῶν ἐφημερίων τῆς κοινοτικῆς περιφερείας Δημητσάνης καὶ ἀνάδειξιν τοιούτων ἱκανῶν, γ) τὴν διατήρησιν ὑποτρόφων τῆς Θεολογίας, Φιλολογίας, Ἱατρικῆς καὶ ἀνωτέρων πολιτικῶν ἐπιστημῶν ἐκ τῶν

ἀριστευσάντων ἐν τῷ Γυμνασίῳ Δημητσάνης μαθητῶν καὶ ἀναλόγως τῆς κλίσεως ἐκάστου αὐτῶν, ἐκ γονέων δ' ἐκ Δημητσάνης καταγομένων, οὔτινες διετέλεσαν μέλη τοῦ Σωματείου, καὶ οὗς ἠθέλει ἐγκροῖνει τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀδελφότητος, ἐκ τῶν ὑποδειχθῆσομένων διὰ πράξεως τοῦ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Γυμνασιάρχου Συλλόγου τῶν καθηγητῶν τοῦ Γυμνασίου Δημητσάνης καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ συσταθῆσομένης ἐν Δημητσάνῃ ἐκ τῶν Προέδρων τῶν Συλλόγων καὶ τοπικῶν Σωματείων ἐν γένει Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, δ') τὴν ἴδρυσιν ἐργαστηρίου ἐν τῇ περιφερείᾳ Δημητσάνης πρὸς πορισμὸν ἐργασίας εἰς τὰς ἀπορωτέρας τάξεις, Νοσοκομείου καὶ Ἰτωχοκομείου πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀσθενῶν καὶ ἐνδεῶν, εἴτε καὶ ἄλλων κοινωφελῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἔργων, ἀναλόγως τῶν οἰκονομικῶν μέσων τοῦ Σωματείου.

Ἄρθρον 2ον.

Ἔδρα τῆς Ἀδελφότητος ὀρίζεται ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, δὲν δύναται δὲ νὰ μετατεθῆ ἀλλαγῶ δι' οἰονδήποτε λόγον ἢ αἰτίαν ἔστω καὶ ἠτιολογημένην.

Ἄρθρον 3ον.

Ἡ Ἀδελφότης θεωρεῖται νομίμως κατηρτισμένη ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ παρόντος ἀπὸ εἴκοσι πέντε (25) τοῦλάχιστον μελῶν, ἀλλ' ἢ ἐξακολούθησις τῆς Ἀδελφότητος δὲν ἐπιρρεάζεται ἐκ μεταγενεστέρας τυχὸν ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν εἰς τὸν κατὰ νόμον 281 ὀριζόμενον ἐλάχιστον ἀριθμὸν.

Ἄρθρον 4ον.

Ἐκαστον μέλος τῆς Ἀδελφότητος καταβάλλει ἐτησίως δραχμὰς δώδεκα, ἢ δὲ ἐγγραφή του γίνεταὶ ἄνευ πληρωμῆς τινός, ἀλλὰ μόνον τῇ προτάσει μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμ-

βουλίου τῆς Ἀδελφότητος. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται τὰ ὀνομάσῃ Πρόεδρον ἢ μέλη ἐπίτιμα, ἄτομα, προσφέροντα ἐξαιρετικὰς ἠθικὰς ἢ ὑλικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ Σωματεῖον. Ἐπίσης δύναται τὰ ὀνομάσῃ ἢ τακτικὴ ἢ ἔκτακτος Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μελῶν τοῦ Σωματείου ἀνὰ ἓνα ἐπίτιμον Πρόεδρον ἢ Ἀντιπρόεδρον.

(1) ἐπὶ διετίαν καθυστερῶν τὴν συνδρομὴν του διαγράφεται τοῦ κατωλόγου τῶν μελῶν δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἄνευ ἀξιώσεώς τινος ἐπὶ τῶν καταβληθέντων ἤδη παρ' αὐτοῦ, δύναται δὲ τὰ ἐγγραφῆ ἐκ νέου μόνον δι' ἀποφάσεως τοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου, καταβάλλων προηγουμένως τὰ καθυστερούμενα.

Ἄρθρον 5ον.

Πόροι τῆς Ἀδελφότητος, ἐκτὸς τῶν ἄνωτέρω καταβολῶν, εἰσὶν οἱ τόκοι αὐτῶν, δωρεαὶ τῶν μελῶν, εἴτε καὶ ἄλλων μὴ τοιούτων, ὡς καὶ κληροδοτήματα ἐν γένει.

Ἄρθρον 6ον.

Ὁ εἰσφέρων ἐφ' ἅπαξ μέχρι τῶν δισχιλίων δραχμῶν ἀναγράφεται δωρητῆς ὁ ἄνω τῶν δισχιλίων μέχρις εἴκοσι πέντε χιλιάδων, εὐεργέτης ὁ ἄνω τῶν εἴκοσι πέντε χιλιάδων, μέγας εὐεργέτης τὰ δὲ ποσὰ ταῦτα δύναται τὰ καταβληθῶσι καὶ εἰς δύοεις, ὧν ἐκάστη δὲν δύναται τὰ εἶναι κατωτέρα τῶν δισχιλίων δραχμῶν ἐτησίως.

Ἄρθρον 7ον.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀδελφότητος ὀρίζεται δεκαεπταμελές, σύγκειται δὲ ἐξ ἑνὸς Προέδρου, ἑνὸς Ταμίου, ἑνὸς Γενικοῦ Γραμματέως, ἑνὸς Εἰδικοῦ Γραμματέως καὶ ἑνδεκα ἄλλων μελῶν, ὡς καὶ τοῦ ἐκάστοτε ἐν Δημητσάνῃ Μη-

τροπολίτου Γόρτυνος ἢ τούτου κωλυομένου, τοῦ Γυμνασιάρχου, ἀπὸ τοῦδε ὀριζομένου ὡς ἀναπληρωτοῦ του, καὶ τοῦ ἐκάστοτε Προέδρου Συνδέσμου Φιλοπροόδων Δημητσάνης.

Ἄρθρον 8ον.

Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκλέγονται κατὰ διετίαν ὑπὸ τῶν πρὸς τοῦτο συνερχομένων μελῶν τῆς Ἀδελφότητος διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας, ἐν ἰσοψηφίᾳ δὲ ἀποφασίζει ὁ κλῆρος ἐξαιρετικῶς κατὰ τὴν πρώτην διετίαν μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὀρίζονται οἱ ἑξῆς:

- 1) Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
- 2) Πρόεδρος Συνδέσμου Φιλοπροόδων Δημητσάνης
- 3) Δημήτριος Χ. Τερζόπουλος
- 4) Τάκης Χ. Κανδηλῶρος
- 5) Χαρίλαος Πουρναρῶς
- 6) Χαρίλαος Μπαλάνος
- 7) Ἀνδρέας Β. Πάσχας, ὀριζόμενος ὡς Πρόεδρος
- 8) Ἰω. Π. Σεργόπουλος, ὀριζόμενος ὡς ταμίας
- 9) Μιχαήλ Σπ. Παναγιωτόπουλος, ὀριζόμενος ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς
- 10) Ἰωάννης Α. Τσοῦρνος
- 11) Ἰωάννης Π. Ρηγόπουλος
- 12) Κωνστ. Π. Τσέκας, ὀριζόμενος ὡς εἰδ. Γραμματεὺς
- 13) Νίκος Χριστόπουλος
- 14) Ἰωάν. Ἀθ. Τούλας
- 15) Δημ. Παπαπολυχρονίου
- 16) Τρύφων Ἰωάν. Μαλεβίτης
- 17) Διαμ. Μελετόπουλος.

Ἄρθρον 9ον.

Ἡ μετὰ τὴν πρώτην διετίαν ἐκλογή τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου γίνεται κατὰ μίαν Ἰκθριακὴν τοῦ μη-

νός 'Ιανουαρίου, τῇ προσκλήσει τοῦ μέγρου τότε Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἢ τῇ τοῦ Γεν. Γραμματέως τοιαύτη, λαμβάνουσι δὲ μέρος εἰς τὰς πρὸς ἐκλογήν τοῦ Συμβουλίου ψηφοφορίας οἱ ὄντες μέλη πρὸ ἐξαμηνίας τοῦλάχιστον ἐγγεγραμμένοι καὶ μηδὲν καθυστεροῦντες εἰς τὸ ταμιεῖον τῆς Ἀδελφότητος. Τὴν ἐκλογήν τῶν μελῶν ἀκολουθεῖ ἀμέσως ἢ μεταξὺ αὐτῶν ἐκλογή Προέδρου, Ταμίου, Γεν. Γραμματέως καὶ Εἰδικοῦ Γραμματέως.

Ἄρθρον 10ον.

Μετὰ τὴν πρώτην διετίαν δύναται κοιτῇ συναρτέσει τῶν μελῶν καὶ μετ' ἀπόφασιν αὐτῶν εἰς ἔκτακτον Γενικὴν Συνέλευσιν λαμβανομένην, ὅπως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου προεδρεύῃ τὸ πρεσβύτερον τῶν μελῶν αὐτοῦ, τοῦ νεωτέρου ἐκτελοῦντος χρέη Γεν. Γραμματέως, τὸν δὲ Ταμίαν καὶ Εἰδικὸν Γραμματέα ἐκλέγουσι τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν Συνέλευσιν ἐκλεγησομένων διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας καὶ ἐν ἰσοψηφίᾳ ἀποφασίζει αὐθις ὁ κληρὸς ὡσαύτως δύναται διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ συμβουλίου νὰ ὁρισθῇ καὶ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ Προέδρου ἐν τυχὸν κωλύματι, ἄλλως καὶ ἀπὸ τοῦδε ὁρίζεται ὅτι τὸν Πρόεδρον κωλύμενον ἀναπληροῖ τὸ πρεσβύτερον ἐκ τῶν ἄλλων μελῶν, ὡς καὶ τὸν Ταμίαν τὸ μετ' αὐτὸ πρεσβύτερον, τὸν δὲ Γενικὸν Γραμματέα ὡς καὶ τὸν Εἰδικὸν τοιοῦτον τὰ νεώτερα ἐξ αὐτῶν μέλη, ἢ ἐν διαφωνίᾳ, τὰ μετ' ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὁρισθησόμενα μέλη.

Ἄρθρον 11ον.

Ὁ Πρόεδρος διευθύνει τὰς συνεδριάσεις τοῦ Σωματείου, ὁρίζει τὸν τόπον αὐτῶν, ἐκδίδει τὰ ἐντάλματα τὰ ὑπὸ τοῦ

Γεν. Γραμματέως

Ταμίου πληρωτέα καὶ τὰς πράξεις πρὸς εἰσπραξίν ἐν γένει, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ταμίου ἐνεργουμένην. παρέχει δὲ πρὸς τοῦτο καὶ πᾶσαν τυχὸν ἀπαιτηθῆσομένην εἰδικὴν πληρεξουσιότητα δι' οἷονδήποτε νόμιμον καὶ συμφέροντα τῇ Ἀδελφότητι λόγον. Ἐπίσης ὁ Πρόεδρος ἀντιπροσωπεύει τὴν Ἀδελφότητα ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων καὶ πάσης ἄλλης ἀρχῆς. Ὁ Ταμίας κρατεῖ τὰ βιβλία τῆς Ἀδελφότητος, ἐκδίδει διπλότυπα ἀποδείξεων διὰ πᾶσαν εἰσπραξίν καὶ λαμβάνει ἐπίσημον ἀπόδειξιν διὰ πᾶσαν δαπάνην συνεπείᾳ ἐντάλματος τοῦ Προέδρου, ὁ δὲ Γεν. Γραμματεὺς τηρεῖ τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων καὶ τὴν ἀλληλογραφίαν, προσυπογράφων ἀπαραιτήτως τὰ ἔγγραφα τοῦ Προέδρου καὶ Ταμίου, φυλάττων μονογραφημένα ἀντίγραφα αὐτῶν ὡς καὶ τὰ πρωτότυπα τῶν εἰσερχομένων. Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς μόνον εἰς κατεπειγούσας περιπτώσεις ὑπογράφει ἔγγραφα, τῇ προηγουμένη περὶ τούτου ἐγκρίσει τοῦ Προέδρου. Ὁ Εἰδικὸς Γραμματεὺς συντρέχει τὸν Πρόεδρον καὶ Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Σωματείου πρὸς πραγμάτωσιν πάσης τῆς τοῦ Σωματείου ὑποθέσεως, ἀπαιτούσης εἰδικὴν ἀποσχόλησιν.

Ἄρθρον 12ον.

Ἡ Ἀδελφότης τηρεῖ Καθολικὸν βιβλίον τῆς περιουσίας. Ἐπίσης βιβλία τῆς Ἀδελφότητος τηροῦνται τὰ ἑξῆς:

α) βιβλίον πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων, β) διπλότυπον βιβλίον εἰσπράξεων, γ) βιβλίον δαπανῶν, δ) βιβλίον ταμείου, ἐν ᾧ ἐμφαίνεται ἡ περιουσία τῆς Ἀδελφότητος, ε) βιβλίον, ἐν ᾧ καταχωρίζονται κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν ἐπωνύμων τὰ ὀνόματα καὶ διευθύνσεις τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος καὶ στ) βιβλίον, ἐν ᾧ καταχωρίζονται τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν καὶ εὐεργετῶν καὶ τὸ ποσὸν τῆς δωρεᾶς ἐκάστου αὐτῶν ἐν χωριστῇ μερίδι, διὰ δὲ τοὺς μεγάλους εὐεργέτας τηρεῖται ἰδιαί-

τερον βιβλίον, παρουσνευαζόμενον ἐκ πολυτελοῦς χρίστου· εὐθύς ὡς ὑπάρξῃ πρώτος τοιοῦτος (μέγας εὐεργέτης).

Ἄρθρον 13ον.

Ὅταν τὸ ἐν τῷ ταμείῳ ποσὸν ὑπερβῇ τὰς χιλιάς (1000) δραχμίας, κατατίθενται αὐταὶ ἐν τῷ κεντρικῷ καταστήματι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζίης τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τόκῳ ἢ ἀγοράζονται χρεώγραφα τοῦ Δημοσίου, τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζίης ἢ καὶ ἄλλα, πάντοτε τῇ ὁμοφώνῳ ἐγκρίσει τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τὰ χρεώγραφα δὲ ταῦτα κατατίθενται πρὸς φύλαξιν ἐν τῷ αὐτῷ καταστήματι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζίης ὑπὸ τοῦ Ταμίου τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 14ον.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ προτείνῃ δι' ἡτιολογημένης ἐκθέσεώς του τὴν προσωρινὴν ἢ διαρκῆ διαγραφὴν παντὸς μέλους, ὅπερ τυχὸν ἀπέδειξε πρὸς τὸ Σωματεῖον ἢ καθ' ἑαυτὸ ἀποδεδειγμένως ἀναξιοπροσπῆ διαγωγὴν.

Ἄρθρον 15ον.

Δι' ὀνομαστικῶν προσκλήσεων καὶ εἰδοποιήσεων διὰ δύο ἡμερησίων Ἐφημερίδων, ἐκτὸς τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 8ον κατὰ διετίαν γενικῆς Συνελεύσεως, δύναται αὕτη νὰ συγκληθῇ ἐκτάκτως ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, θεωρεῖται δὲ ἐν ἀπαισίᾳ πᾶσα Συνέλευσις, ἐὰν ὡσεὶ παρόντα κατ' αὐτὴν τὰ ἡμῶν πλέον ἐνὸς τῶν ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ Σωματείου μελῶν, ἀλλὰ μὲν τὴν πρώτην ἀποτυχοῦσαν πρὸς Συνέλευσιν ἀπόπειραν, ἢ Συνέλευσις ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἀποπείρας συνέρχεται εἰς νέαν τοιαύτην, ἣτις εἶναι ἐν ἀπαισίᾳ ὅσοσδήποτε ἀριθμὸς μελῶν ἐμφανισθῇ, λαμβάνουσαν ὅμως μέρος εἰς τὴν ψηφοφο-

ρίαν τὰ ἐν τοῖς καταλόγοις πρὸ ἑξαμηνίας τοῦλάχιστον ἐγ-
γεγραμμένα μέλη καὶ μηδὲν καθυστεροῦντα εἰς τὸ Ταμεῖον
τῆς Ἀδελφότητος. Ἐκτάκτως εἰς ἐπειγούσας περιπτώσεις συ-
νέχεται καὶ ἀποφασίζει τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐπὶ κα-
τεπειγόντων ζητημάτων καὶ τῇ προσκλήσει τοῦ Προέδρου τοῦ
Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἢ τούτου κωλυομένου, τοῦ Γενικοῦ
Γραμματέως.

Ἄρθρον 16ον.

Ἐκλιπόντος, εἴτε παραιτηθέντος ἢ ἀποποιηθέντος μέλους
τινὸς τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς
Ἀδελφότητος ἢ ἐκτὸς αὐτῆς, τὰ λοιπὰ μέλη αὐτοῦ ἐκλέγουσιν
ἐν ἐκτάκτῳ γενικῇ Συνελεύσει τὸν ἀντικαταστάτην ἐκ τῶν ἐν
τῇ ἔδρᾳ τῆς Ἀδελφότητος διαμενοντων καὶ διὰ σχετικῆς
πλειονοψηφίας κατὰ τὸ ἄρθρον 8ον. Ἡ τοιαύτη ἐκλογή δέον
νὰ ἐνεργῆται ἐντὸς διμήνου ἀπὸ τοῦ θανάτου, παραιτήσεως
ἢ ἀποποιήσεως.

Ἄρθρον 17ον.

Εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀνήκει ἡ διοίκησις τῆς
περιουσίας τοῦ Ταμείου τῆς Ἀδελφότητος, σύμφωνα πρὸς τὸν
σκοπὸν αὐτῆς, θεωρεῖται δὲ τοῦτο ἐν ἀπαρτίᾳ, ἐὰν ὡσι πα-
ρόντα πέντε τοῦλάχιστον ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν
ὁποίων ἀπαραιτήτως θὰ καταλέγωνται ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ
Γενικὸς Γραμματεὺς, οἵτινες δέον ὅπωςδῆποτε νὰ συμπράττουν

Ἄρθρον 18ον.

Κατὰ πᾶσαν διετίαν τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 8ον ἐκλογῆς
νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τὸ μέχρι τοῦδε Διοικητικὸν
Συμβούλιον δίδει λογοδοσίαν τῶν πράξεών του λεπτομερῆ εἰς.

τὴν Συνέλευσιν διὰ τοῦ Γεν. Γραμματέως ἢ ἐνὸς τῶν ἄλλων μελῶντου, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ εἰς τριμελῆ Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἐκλεγομένην ὑπὸ τῆς Συνλεύσεως, ἣτις ἀναγινώσκει τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐν ἐκτάκτῳ συνεδριάσει, ὁρισθησομένης ὑπὸ τοῦ Προέδρου. Ἡ ἔκθεσις τοῦ τε Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὡς καὶ ἡ τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς δημοσιεύονται δι' ἐντύπων, διανεμομένων εἰς τὰ μέλη τοῦ Σωματείου ἢ διὰ τοῦ τύπου, ἂν ἡ Συνέλευσις ἠθέλων ἀποφανθῇ σχετικῶς. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἐκδώσῃ Περιοδικὸν ἢ Ἐφημερίδα μὲ τίτλον «ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ», σκοπὸν ἔχουσαν τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 19ον.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ σκοποῦ τῆς Ἀδελφότητος δὲν δύναται ν' ἀρχίσῃ πρὶν παρέλθῃ τριετία ἀπὸ σήμερον, τὸ δὲ διαθετέον ποσὸν θέλει λαμβάνεσθαι ἐκ μόνων τῶν τόκων τῶν κεφαλαίων, ἐκτὸς ἂν ἄλλως τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Σωματείου ἀποφασίσῃ πάντως τὸ διαθετέον ποσὸν τῶν κεφαλαίων δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ δέκατον αὐτῶν καθ' ἕκαστον ἔτος.

Ἄρθρον 20ον.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ὁρίζει ἡμέραν ἑορτῆς δι' ἐπὶ τούτῳ ἀποφάσεώς του· ἄλλως τὸ Σωματεῖον ἑορτάζει τὴν 10ην Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου. ἢ τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὸ Πάσχα, ὡσάκις συμπίπτει Μεγ. ἑβδομῆς ἢ Διακαινήσιμος. Ἡ Ἀδελφότης ἔχει σφραγίδα, φέρουσαν τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Ε'. Οἰκουμενικοῦ τῶν Ὀρθοδόξων Πατριάρχου καὶ πέριξ αὐτῆς «Ἀδελφότης τῶν ἀπανταχοῦ Δημητσανιτῶν ἐν Ἀθήναις»· κάτωθι δὲ τῆς εἰκόνης τὰς λέξεις «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ Ε'». Ἐπίσης εἰς τὰ γρα-

φεία τοῦ Σωματείου ἔχει ἀνηρτημένην τὴν εἰκόνα τοῦ αὐ-
τοῦ Μεγάλου Μάρτυρος τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἐθνισμοῦ
καὶ ἀνωθεν αὐτῆς τὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἀνάστασιν,
ὡσαύτως δὲ σημαίαν μὲ τὸν τίτλον τοῦ Σωματείου καὶ τὸ
ἔτος ἰδρύσεώς του 1930.

Ἄρθρον 21ον.

Ἐν Ἀθήναις καὶ ὑποχρεωτικῶς κατὰ πᾶσαι διετίαι, τὴν
πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Διοικητικοῦ
Συμβουλίου, γίνεται ἱεροτελεστία ὑπὲρ τῶν δωρητῶν καὶ εὐ-
εργετῶν τῆς Ἀδελφότητος, τὴν ἰδίαν δὲ ἡμέραν γίνεται καὶ
συμπόσιον τῶν μελῶν τῶν ἐν τῇ ἔδρᾳ αὐτῆς εὐρεθησομένων,
ἐφ' ὅσον ἡ πλειοψηφία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἠθέλει
ἀποφασίσῃ τοῦτο διὰ δαπάνης τῶν μελῶν του.

Ἄρθρον 22ον.

Ἐφ' ὧν ζητημάτων οὐδὲν ὀρίζει τὸ παρὸν καταστατικὸν
ἀποφασίζει ἡ Συνέλευσις τῶν μελῶν, συνερχομένη ἐκτάκτως.
Ἡ ἀναθεώρησις τοῦ παρόντος δὲν ἐπιτρέπεται πρὸ τῆς παρε-
λεύσεως δεκαετίας ἀπὸ σήμερον καὶ μόνον ἂν ζητήσωσιν
αὐτὸ τὰ τρία τέταρτα τῶν μελῶν, ῥητῶς δὲ ἀπαγορεύεται ἡ
μεταβολὴ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Εἰς τὴν τοιαύτην περίπτωσιν
ἐπερχομένης διαλύσεως, ἡ περιουσία τῆς Ἀδελφότητος πε-
ριέρχεται εἰς τὴν Κοινότητα Δημοτησάνης, ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς
ἴδρυσιν ἢ τὴν συντήρησιν ὑπάρχοντος Νοσοκομείου καὶ Πτω-
χοκομείου ἢ ἐν ἀνυπαρξίᾳ τοιούτων καὶ ἀνεπαρκείᾳ ἰδρύσεώς
των, ὑπὲρ κοινωφελῶν τῆς Κοινότητος ταύτης ἔργων.

Ἄρθρον 23ον.

Τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν καὶ εὐεργετῶν θέλουσιν ἀνα-

γράφεισθαι χρυσοῖς γράμμασιν ἐν ἰδιαιτέρῃ στήλῃ, ἣτις θέλει εἶσθαι ἐκτεθειμένη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον Ἰον ἐδ. δ'. ἰδρυθησομένου Νοσοκομείου καὶ Πτωχοκομείου, ἐνθα θέλουσιν ἀναρτυσθαι καὶ αἱ εἰκόνες τῶν μεγάλων εὐεργετῶν ἐν διακρινομένη θέσει.

Ἄρθρον 24ον.

Ἡ τήρησις τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ, ὑπογραφέντος ὑπὸ τῶν κἀτωθι μελῶν, ἀνατίθεται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Ἰουλίῳ 1930

ΤΑ ΜΕΛΗ:

- Μιχ. Σπ. Παναγιωτόπουλος, Δικηγόρος, Ἀρσάκη 5.
Ἀθαν. Σπ. Παναγιωτόπουλος, Δικηγόρος, Μεσολογγίου 3.
Γ. Νικ. Παπαϊωάννου, Τμηματάρχης Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, Ὀδὸς Διδότου 34.
Ἰωάννης Π. Σεργόπουλος, Συμβολαιογράφος, Κρατίου 4.
Ἰωάννης Π. Ρηγόπουλος, Ἐμπορος, Ἀθηναῖδος 1 β'.
† Σταυρουπόλεως (Μεσολογγίου 3) Ἐπίσκοπος.
Ἀνδρέας Β. Πύσχος, Μενάνδρου 55, Βιβλιοπώλης, κλπ.
Ἡλ. Μπαρμπίνης (ὁδὸς Δώρου 3, Κατάστημα Θανοπούλου).
Διον. Πασσαλῆς, ὁδὸς Ἐπιφανοῦλ. Μπενάκη ἀριθ. 9, ὑπάλληλος.
Νιζόλ. Σπ. Παναγιωτόπουλος - Γυμνασιάρχης (ὁδὸς Μεσολογγίου 3).
Κ. Ἀναστασόπουλος (ὁδὸς Παρθενῶνος 10), Καρφωσιώλης.
Ι. Τσοῦρος (ὁδὸς Τσαμαδοῦ 30) Πράκτωρ Ἐφημερίδων.

- Χρ. Τσουῆνος (ὁδὸς Χρυσοστόμου 6, Παγκράτι).
- Π. Κουῆς, Σταθμὸς Σιδηροδρόμων Ἀθηνῶν-Πειραιῶς Πρακτ.
- Χ. Κάντζας, Πλ. Δημοτικοῦ Θεάτρου Πειραιῶς.
- Σ. Α. Καράκαλος, Πράκτωρ Ἐφημερίδων Πειραιῶς
- Γ. Δ. Ρηγόπουλος, » » »
- Χ. Ρήγας, » » »
- Β. Χαριλαμπόπουλος ἢ Δαγρές, Πύλης καὶ Κόδρου
Πειραιῶς.
- Ἰω. Μιχ. Μαλλοῦχος, Πράκτωρ Ἐφημερίδων Πειραιῶς.
- Χαροῖλ. Μαλλοῦχος, » » »
- Διαμ. Κάντζας, » » »
- Β. Καράκαλος, » » »
- Κ. Α. Πουρναροῦς, ἀκτὴ Μιαούλη 40 Πειραιῶς.
- Χαρ. Παπακνυριακόπουλος, (κάτωθεν Δημοτικοῦ Θεάτρου
Πειραιῶς).
- Ἀθ. Παπακνυριακόπουλος, κάτωθεν Δημοτ. Θεάτρου Πειραιῶς.
- Εὐθύμ. Παραγιωτόπουλος, τοῦ ἐν Ἀθήναις Δημοτικοῦ Νο-
σοκομείου Ἰατρός.
- Τάσος Χρ. Χρυσοβέργης, Δημητσάνα.
- Κ. Παπανικητόπουλος - Ἀρσάκειον, Ἀθήναι.
- Β. Π. Καζᾶκος, Ἀγ. Νικόλαος, Γυθείου.
- Φ. Ν. Μπίρης, Καφφενεῖον «Νέον» Ὀμόνοια, Ἀθήναι.
- Κ. Κουτσοῦκος, Θεορικλειδῶν 11, Ἀθήναι.
- Γ. Οἰκονομόπουλος, Ἀναξαγόρα 6 Ἀθήναι.
- Ἀθαν. Μαλλοῦχος, Κολοκοτρώνη καὶ Αἰόλου, Ἀθήναι.
- Δημ. Τερζόπουλος, Χ. Τρικνούπη 11, Ἀθήναι.
- Τάκης Κανδηλιῶρος, Ἀναξαγόρα 6, Ἀθήναι.
- Χαροῖλ. Πουρναροῦς, Τενέδου 29, Ἀθήναι.
- Χαρ. Μπαλιᾶνος, Ἰατρὸς Νοσ. Εὐαγγελισμὸς, Ἀθήναι.
- Νικ. Χριστόπουλος, Ἀκτὴ Μιαούλη 41, Πειραιεύς.
- Ἰω. Ἀθ. Τούλας, Χαροτέμπορος, Πάτραι.

Δημ. Παπαπολυχρονίου, Ποτοποιός, Πύργος.

Τρύφ. Ί. Μαλεβίτης, Χαρτοπώλης

Διαμ. Μελετόπουλος, Έμπορος Σπάρτη.

Σπυρ. Σεργόπουλος, Ίδιοκτ. Αυτόκ. Ἀθήναι.

Ἀκριβές ἀντίγραφον τοῦ ψηφισθέντος ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῆς 21 Ἰουλίου 1930 Καταστατικοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Σ/βρίου 1930

Ὁ Πρόεδρος

Ἄνδρ. Β. Πάσχας

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

Μιχ. Παναγιωτόπουλος

Ἀκριβές ἀντίγραφον κατόπιν τῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 11467 (τοῦ 1930) ἀποφάσεως Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ἐγκρίσεως τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ.

Ἀθήναι 16 Δ/βρίου 1930

Ὁ Δικ. Γραφεὺς

Κωνστ. Γιαγιάννος

Δημητσάνα.

(Ταξείδια ἀνά τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ Γεωργ. Π. Παρασκευοπούλου 1895).

Ὄνομα δόξης καὶ ἱστορίας. Ἐκεῖ ὡς ἐν Κιβωτῷ ἐθνικῇ διεσώθη κατὰ τοὺς ζοφεροὺς τῆς δουλείας τοῦ ἔθνους μας χρόνους ἡ παιδεία, τὰ γράμματα. Εἰς τὴν Δημητσάναν ὑπῆρχε πεφημισμένη Σχολὴ πρὸ τοῦ Εἰκοσιένα ὅπου συνεκεντροῦντο οἱ διψῶντες φώτων ὑπόδουλοι Ἕλληνες καὶ ἐπεδίδοντο ἐκεῖ, μακρὰν τῶν Μουσουλμάνων φωτοσβεστών, εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης μας. Ἐκεῖ σώζεται ἀκόμη περίφημος βιβλιοθήκη περιέχουσα χιλιάδας τόμων σημαντικῆς φιλολογικῆς σπουδαιότητος. Δηγοῦνται μάλιστα ὅτι κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, ἐκλειψάντων φυσιογῶν, ἡ γόμωσις τῶν ὄπλων ἐπετυγχάνετο διὰ τῶν σχιζομένων σελίδων τῶν βιβλίων! Τί ἀντίθεσις! ἐθυσιάζοντο τὰ ἐγχειρίδια τῶν σπουδῶν διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ τὸ ἔθνος. Ἐκεῖθεν ἔλκει τὴν καταγωγὴν καὶ ὁ ἐθνομάρτυς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος ὁ Ε΄. Ἄλλ' ἂν βέβηλοι καὶ ἀνόσιοι χεῖρες ἐσπάραξαν τὸ σκῆνωμά του καὶ ἔρριψαν αὐτὰ εἰς τὰ κύματα τοῦ Βοσπόρου, ὁ θεῖος ὅμως ὀφθαλμός, ὅς τὰ πανθ' ὄρα, ἠυδόκησε νὰ διαφυλάξῃ τὸ λείψανον τοῦ μάρτυρος ρασοφόρου καὶ νὰ τὸ προσεγγίσῃ εἰς ἑνὸς Κεφαλλήνος τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον τὸ μετέφερεν εἰς τὴν ἑλληνικωτάτην Ὀδησσόν, ὅπου τιμῶν καὶ λατρείας ἠξιώθη παρά τε τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν εὐλαβεστάτων Ρώσων.

* *

Αἰσθημάτων δὲ καὶ ἐθνικώτατος ἀνίρ, ὁ Δήμαρχος Ὀδησοῦ κ. Γ. Μαρασλῆς, τοῦ ὁποίου ἡ γενναιοδωρία ἐξαίρεται παρά τε τῶν Ρώσων καὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ὀδησοῦ, ἔσχε τὴν πατριωτικὴν ἔμπνευσιν νὰ ἀποθανάτισῃ διὰ μαρμαρίνου ἀνδριάντος τὴν μνήμην τοῦ Πατριάρχου, τὸν ὁποῖον ἐξ Ὀδησοῦ ἀπέστειλεν εἰς τὴν Δημητσάναν, ὡς ζῶν μαρτύριον τοῦ ὑπὲρ τοῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ ἔθνους ἀπαγχονισμοῦ του.

ΑΝΑ ΤΗΝ ΑΡΚΑΔΙΑΝ

Δ Η Μ Η Τ Σ Α Ν Α .

(Ἐκ τῆς ἐν Τριπόλει ἐφημερίδος «Ἀρκαδικὸς Τύπος»
19 καὶ 25 Μαρτίου 1933).

Εἰς τὸν ὀμφαλὸν ἀκριβῶς τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐπὶ λόφων οἵτινες ἔχουν σχῆμα σάγματος, κεῖται ἡ ἱστορικὴ Δημητσάνα.

Ἀπὸ τὴν περίοπτον αὐτῆς θέσιν βλέπει κανεὶς στὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος νὰ ἐξαπλουῦται νωχελικὰ ὁ περήφανος χιονοσκεπὴς Ταύγετος, ἐνῶ εἰς τὴν Δυσμικὴν πλευρὰν τῆς παραρρέει γραφικώτατος ὁ ποταμὸς Λούσιος. Ἀληθῶς εἶνε μία ἀπὸ τὰς πρὸς τερπνότερας τοποθεσίας ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀπαντήσῃ περιερχόμενος τὰς Ἀρκαδικὰς ὀμορφίαις, ὅπου ἀποδεικνύεται ἡ Ἀρκαδικὴ αὐτὴ γωνιά ὡς ἄλλη Ἑλβετία. Κάθε ψίδυρος τῶν ὀλίγων τώρα ἐλάτων, μᾶς θυμίζει τὴν φύμιγγα τοῦ Πανὸς καὶ τὰ χάχανα τῶν Δρυάδων καὶ τῶν Νυμφῶν.

Αἱ ὑπερπεντακόσιαι οἰκίαι τῆς ἐκτισμέναι ἐπὶ τῶν κωνικῶν αὐτῶν λόφων παρουσιάζουν, ἀληθῶς θεῖαμα γραφικώτατον. Θὰ παραξενευθῆ δέ τις διὰ τὸ περίεργον τῶν οἰκοδομῶν τῆς Δημητσάνης. Οἰκίαι τῶν ὀποίων ἡ πρόσοψις θὰ εἶνε περὶ τὰ 10 μέτρα ὕψος, ἡ ὀπισθία τῶν πλευρὰ εἶνε μόλις... τρία ἢ καὶ δύο καὶ τοῦτο λόγῳ τῆς μορφῆς τοῦ ἐδάφους. Μόλον τοῦτο ὅμως δὲν παύει ἡ Δημητσάνα νὰ εἶνε ἡ μοναδικὴ νύμφη τοῦ Μορέως, καὶ ἡ ἱερὰ κολυμβήθρα ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξεπήδησαν οἱ διδύσκαλοι τοῦ Γένους μας, οἱ πρωτεργάται τῆς Ἑλευθερίας μας ἱεράρχαι, οἵτινες εἰς τὴν ἠθικὴν πρόοδον τοῦ Ἑθνους μας συνείργησαν καὶ ὡς πρόδρομοι τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἀγῶνος ἐθυσιασθήσαν.

Εἶνε ἡ πατρίς τῶν 70 ἱεραρχῶν, τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε', τοῦ

Ἐθνάρχον Γερμανοῦ, τοῦ Τριπύλεως Δαυὶλ καὶ ἄλλων. 6 Πατριάρχαι καὶ 64 Ἀρχιεπίσκοποι ἐγαλουχήθησαν καὶ ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ τὸ Σοῦλι αὐτὸ τῆς Ἀρκαδίας διὰ νὰ καταγγάσουν τοὺς ὑποδούλους Ἑλληνας μὲ φῶτα μορφώσεως καὶ νὰ τοὺς γαλβανίσουν εἰς τὴν ἰδέαν τῆς Ἐλευθερίας.

Σήμερον οἱ Δημητσανῖται, ἢ ἐκεῖ βιοπαλαίοντες ἢ εἰς τὰς γωνίας τῆς οἰκουμένης διεσπαρμένοι εὐημεροῦντες, σεμνύονται διὰ τὴν πατρίδα των καὶ μαρτυροῦν τὴν ἄφθιτον αἰγλήν της, ὡς Πατρίδα ἐβδομῆκοιτα Ἀποστόλων τῆς Μεγάλης Ἰδέας.

Εἰς τὴν βαρεῖαν ἀχλὺν τοῦ παρελθόντος κρύπτεται τὸ ἱστορικὸν τῆς ὀνομασίας τῆς Δημητσάνης, πλὴν ὅμως ἀπὸ τοῦ ἀπωτάτου παρελθόντος προβάλλουσι μόνον τὰ σεπτὰ της ἐρείτια μαρτυρῶντα εὐγλώπτως τὴν μακρὰν της ἱστορίαν ἀπὸ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ὅποτε ὁ βασιλεὺς Τεῦθις συνεξεστράτευσε κατὰ τῆς Τροίας.

Γεγονὸς ὅμως ἀναμφισβήτητον εἶνε ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο χρησιμοποιεῖται ἐπὶ μίαν χιλιετηρίδα, ὡς εἰκάζεται ἀπὸ Πατριαρχικὸν ἔγγραφον τοῦ 963 μ. Χ.

Ἡ Τουρκικὴ κυριαρχία κατὰ τὸ μακροῖον σκότος τῆς δουλείας κροτουῖσα ἀγρίως τὰς ἀλύσεις τῆς ὑποδουλώσεως, δὲν κατώρθωσε νὰ προσβάλλῃ τὴν περίφανη αὐτὴ Σκοπιά, ἣτις ἔμελλε μίαν ἡμέραν νὰ ἀποδώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς δούλους ἀδελφούς. Ἡ πόλις αὕτη ἔμενεν ἀληθῶς ἀδούλωτος χάρις εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Δημητσανιτῶν, οἵτινες ἐφρόντισαν τῇ μεσολαβῆσει τῆς Σουλτανομήτορος Βαλιδέ, ἵνα μείνῃ ὡς βακούφιον εἰς τὰς ἱερὰς πόλεις τῆς Μέκκας καὶ Μεδίνας.

Ἡ σημερινὴ Δημητσάνα ἀκόμη σεμνύνεται ὅτι εἶνε πατρίς τοῦ Ἐθνομάρτυρος Παναγιώτου Ἀνδρονίκου. Οὗτος ὡς ἄλλος Ρήγας ἀπὸ τὴν Ρωσικὴν γῆν, ἐκράζειν ὡς ἐκ μέρους τῆς δούλης Ἑλλάδος διὰ τῶν γνωστῶν στίχων του :

ὦ παιδιὰ μου

Ὀρφανά μου....

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ σκότος τῶν δούλων αἰώνων τῆς Ἑλλάδος, ἡ Δημητσάνα δὲν ὑπέρησεν εἰς τὸ νὰ παράσχῃ σχεδὸν σπατάλως τὰ φῶτα τῶν γραμμάτων μὲ γνωστοτάτους διδασκάλους τοῦ γένους. Μία ὥρᾳ μακρὰν ταύτης καὶ χίλια μέτρα ὑπερίνω τοῦ Λουσίου,

εἶναι κτισμέναι αἱ δύο πανόρχαιαι μοναί, ἡ τοῦ Προδροίμου καὶ ἡ τοῦ Φιλοσόφου, αἵτινες ἐκτίσθησαν τὸ 132 μ. Χ. ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου. Μόνον ἀπὸ ἐκεῖ τοῦ Φιλοσόφου τὸν βρίζον, ὡς μικρὸν τῆς Μούσης τέμενος, ἡ σχολὴ τῆς Δημησιάνης ἐκίηρξε τὸ διάγγελμά της καὶ ἐκάλει τοὺς Ἑλληνοπαῖδας ἐνσταλιῶνσα εἰς τὰς καρδίας των τὴν μόρφωσιν καὶ τὸ σπέρμα τῆς Ἐλευθερίας.

Ἡ Δημησιάνα ὄχι μόνον τὸν πυρσὸν τῶν γραμμάτων ἐχάρισε, ἀλλὰ καὶ τὴν φλόγα τῆς πυρίτιδος ἀφειδῶς διεμοίρασε, διώσασα ζωὴν εἰς τὰ ὄπλα τὰ δοξάσιαντα τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα. Οἱ περίφημοι μπαρουτόμυλοι τῆς Δημησιάνης ἔκαμαν τὸ δοῦλον Ἔθνος νὰ προσβλέπῃ εἰς τὴν ἑλευθέραν πόλιν μὲ ἐλπίδας διὰ τὴν μελλοντικὴν δρῶσιν τῆς ὅλης Ἑλλάδος.

Ἡ σημερινὴ Δημησιάνα μὲ πληθυσμὸν περὶ τὰς 3 χιλιάδας, δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν παλαιάν. Λίγα νεότευκτα σπίτια καὶ ἡ καλλιτέρευσις τοῦ ὀδικοῦ δικτύου της μὲ μερικὸν ἐξωραϊσμὸν χάρις εἰς τὸν εὐδοκίμως δρῶντα Σύλλογόν της, προσδίδει τὴν ὄψιν συγχρονισμένης πολίχνης. Ἡ πλατεία της, ὡς ἐξέδρα, τιμεντοστρωμένη παρέρχει εἰς τὸν περιπατητὴν τὸ ὠραῖον θέαμα τῶν γύρω λόφων καὶ βουνῶν.

Διότι πρόπει νὰ ξεύρετε ὅτι ἡ Δημησιάνα ἔχει γραφικώτατες φυσικὰς καλονέας καὶ ἐξοχίας. Ἡ Μονὴ τῶν Αἱμυαλῶν εἶναι τὰ τέμπη της, τὸ προῦσκειόν της Παληοχώρι εἶναι ὁ λαμπρότερος καὶ χλοερώτατος λειμῶνας της. Ἡ «Καλλιθέα» ἄλλο αὐτὸ ἐξοχικὸν τραβᾶει ὄλους τοὺς παραθεριστὰς καὶ περιπατητὰς κάθε καλοκαιῖρι.

Ἐρχόμενος κανεὶς ἀπὸ Βυτινᾶν εἰς Δημησιάναν εἶδ' ἀπερύσσει ἀπὸ τὴν περίφημη «Καρκαλοῦ». Εἶνε δὲ περίφημη αὐτὴ ἡ τοποθεσία, ὄχι διότι ἄλλοτε ἐστρατοπαίδευσαν οἱ Τοῦρκοι, ἀλλὰ διότι κίποτε ὁ μακαρίτης Θ. Δεληγιάννης ἔβγαλε λόγον εἰς τοὺς προσδρυμῶνας πρὸς προῦπάντησίν του περιοίκους λέγων εἰς αὐτούς: «Τοὺς θεομοῦς, παιδιὰ μου, τὰ ἦθη μας καὶ τὴν Θρησκεία μας...»

Ἐνα λαμπρὸν οἶκημα τὸ ὁποῖον ἀπέκτησεν ἡ Δημησιάνα, εἶναι τὸ Γυμνάσιόν της. Ἐν αὐτῷ εἰς ἰδιαίτερον τμῆμα εὐρίσκονται ὄργανα πλήρη Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ διάφορα ὄργανα γυμναστηρίου.

Ἀλλὰ ὅτι ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Δημησιάνα ὡς μοναδικὸν καὶ σπάνιον εἶναι ἡ Βιβλιοθήκη της. Αὐτὴ κατηρτίσθη ἐκ νέου διὰ δωρεῶν φιλοπάτριδων. Μέχρι πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐσώζοντο ἐν αὐτῇ ἐκ τῆς

Μονῆς Φιλοσόφου τὸ περιήρημον καὶ παρῖοχιμον χειρόγραφον Εὐαγγέλιον τοῦ Βλαχομανώλη ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὠρρίζοντο οἱ ἀδελφοποιοὶ καὶ τὰ ἐπὶ μεμβράνης ἅπαντα τοῦ Μεγ. Βασιλείου. Σήμερον ταῦτα εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἐθν. Βιβλιοθήκην.

Τὸ Μουσεῖον ὅμως τῆς Δημητσάνης εἶναι τὸ μοναδικὸν ἐν Πελοποννήσῳ. Ἡ περιέργεια τοῦ ἐπαγγέλματος μὲ ἔσπρωξεν ὡς ἐκεῖ. Τὰ σπουδαιότερα ἅτινα ὑπέπεσαν εἰς τὴν ὀλιγόλεπτον παρατήρησίν μου εἶναι τὰ ἑξῆς: Ἐνας λέων μαρμαρινὸς καλῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης, δύο σπουδαιότατα ἐπιτύμβια ἀναθήματα. Δύο κεφαλαὶ Ἑρακλέους, Ἐρμαῖ τετραγώνου σχήματος, ἡ τρίμορφος Ἐκίτη, πῆλινα εἰδώλια καὶ ἀγγεῖα, ποικίλα χαλκᾶ ἀντικείμενα καὶ πληθὺς ἄλλων περιέργων ἀντικειμένων, ἀκόμη καὶ μία ἀνθρωπίνη πλευρὰ μετὰ κρέατος ἀπολιθωθεῖσα.

Εἰς τὸ μέσον τῆς Δημητσάνης, εἰς τὸ κέντρον μικρᾶς πλατείας δεσπόζει πάλευκος ὁ ἀνδριάς τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', ὅστις ἀνηγέρθη δαπάναις τοῦ Γρηγορίου Μαρασλή, ἐπιφανοῦς ὁμογενοῦς τῆς Ὀδησοῦ.

Ἡ Δημητσάνα! ἡ μοναδικὴ αὐτῆ ἱστορικῆ Σκοπιὰ τῆς Πελοποννήσου, τὸ ὄρητήριον τῶν πατέρων τῶν φώτων, τῶν ἀτρομήτων καπεταναίων καὶ ἡ πατρὶς τῶν μεγάλων πατριωτῶν, ὡς τοῦ ἀειμνήστου Μεγάλου εὐεργέτου τῆς Νικολάου Ἀθ. Μακρῆ ἢ Λεονάρδου! Καὶ ἤδη ἀξίζει νὰ ποῦμε πρὶν δυὸ λόγια γιὰ τοὺς Δημητσανίτες.

Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς ἀρνηθῆ μιὰ ἔμφυτη δραστηριότητα ποὺ χαρακτηρίζεται ὀλοκάθαρα σὲ τρία τινά: στὴν ἐπιτηδειότητα, στὴν προνοητικότητα καὶ στὴν ἐκτέλεση. Σ' αὐτὸ ὅμως, θὰ μπορούσε νὰ προσθέσῃ κανεὶς, ὅτι συντελεῖ τὸ ξηρὸ καὶ ἄστοργο τῆς Πατρίδος τοὺς ἔδαφος καὶ αὐτὸ ἴσως νὰ εἶναι ἐκεῖνο ποὺ τοὺς ἀναγκάζει νὰ ἐκπατριζῶνται ὑπὸ τὰ μικρὰ τοὺς χρόνια, ἀφοῦ μάλιστα πρῶτα λίγα γράμματα γιὰ λογαριασμὸ καὶ ὑπογραφή. Τὸ χαρακτηριστικὸ ὅμως εἶναι ὅτι, ἂν καὶ μακρὰ στὰ ξένα, τὰ ξενητεμένα πουλιὰ κυνηγῶν τὴν τύχη—πολλοὶ δὲ ἀπ' αὐτοὺς οὐδέποτε ξαναγυρίζουν—ποτέ ὅμως δὲ λησμονῶνε τὴν ξηρὰ πατρίδα τοὺς γιὰ κάθε θυσία.

Ἀνέκαθεν οἱ Δημητσανίτες καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς αἰῶνας τῆς σκλαβιάς, ξενητεύονται καὶ ἐπιδίδονται στὸ ἐμπόριον καὶ στὴν βιομηχανία πολὺ εὐδόκιμα. Σὲ κάθε γωνιά τῆς γῆς ὅπου καὶ νὰ στραφῆς, θὰ βρῆς Δημητσανίτες, οἱ ὅποιοι μὲ τὴν ἐπομονὴ καὶ

τὴν λιτότητα, ἐξβαίνουσι τὰ σπάνια δῶρα τῆς δύσκολης τέχης καὶ τὸ σπουδαῖον εἶναι, ὅτι ὅλοι σχεδὸν ὅσοι ἐπλούτισαν καὶ ἠὲδοκίμησαν, ἦσαν παιδιὰ πτωχῶν πατέρων.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸ ἐμπόριον, ἐπεδόθησαν μὲ ζῆλον καὶ σίτις ἐπιστῆμες καὶ στὰ γράμματα, ἄξιοι συνεχισταὶ μιᾶς πνευματικῆς παιδαγωγείας καὶ πλείστοι σήμερον τιμοῦν τὴν πατρίδα τους ἐπαξίως ἀνὰ τὸ Ἑλληνισμὸν.

Ὅσοι σήμερον μένουσι στὴν Ἀθηναίαν, ἀσχολοῦνται κυρίως στὸ ἐπάγγελμα τοῦ μεταφράτου ἢ χιώνουσι τὶς πέτρες μὲ χῶμα γὰρ τὰ σπεύρουσι.

Ἀπὸ τοὺς πρώτους λοιπὸν ἦσαν καὶ ὁ Μακρο-Νικόλας, ποὺ ἄμα πλούτησε θεώρησε ὑποχρέωσίν του ἱερῆ, τὸν πλοῦτον του γὰ ἀποδώσει, σὺν ὄφελος, στὴν γενέτειρά του. Χάρις σίτις πολυτίμες πληροφορίες ποὺ συνέλεξα ἀπὸ γηροντότερους Ἀθηναίους καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τὸν κ. Γ. Μελετόπουλον, ἔνα θερμὸ νοσταλγὸ τῆς παλιᾶς του πατρίδας, ἡ βιογραφία καὶ ἡ δρᾶσις τοῦ εὐγενοῦς τέκνου τῆς εὐάνδρου κώμης τῆς Ἀρκαδίας εἶναι ἡ ἑξῆς: Γενήθηκε στὰ 1790 στὴν Ἀθηναίαν. Ἦτο ἀνεπιρὸς τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς Ἑθνικῆς Ἰδέας Γρηγορίου τοῦ Ε' καὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ ἱεροκλήρυκος Ἀγαπίου, διδασκάλου τῆς Σχολῆς τῆς Ἀθηναίων καὶ μετέπειτα τῆς Σμύρνης. Μετὰ τὰ πρώτα γράμματα ποὺ διδάχθηκε στὴν Μονὴν Φιλοσόφου, ξηνητεύθηκε στὴν Ρωσικὴ γῆ, στὸ Κίνσοβον τῆς Βεσσαραβίας.

Τὴν ἐποχὴν τοῦ βολιτισμοῦ καὶ τῆς σπαυῖας τοῦ ἀθανάτου 21 βρισκότανε μακρυνὴ ἀπὸ τὴν ἀπεγνωσμένην πατρίδα του. Ἄκουγε ὅμως τὸν βόγκον τοῦ θανάτου καὶ τὸ πυρίπνον καρνοφύλι τοῦ κλέφτη καὶ συνεισέφερεν ἀπ' ἐκεῖ ὑλικῶς στὸν Ἱερὸν ἀγῶνα, μνηθεὶς εὐθύς ἀμέσως τὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας.

Μετὰ 30 ὀλόκληρα χρόνια ξηνητιᾶς, ἀφ' οὔτου ἄφηκε τὴν πατρίδα του στὴν ταπείνωσιν τῆς Τουρκικῆς κυριαρχίας, ξαναγυρίζει, τί ὄνειρον! καὶ τὴν βλέπει ἐλεύθερη γὰ φωτοβολίᾳ σὲ ἐλεύθερον οὐρανόν, στεφανωμένη μὲ τὸ φωτιστέφανον τῆς δόξης. Καὶ ὑπεσκέθη τότε, στὰ 1834, ὅτι θὰ ἀνεκαίριζε τὰ ἐρειπωθέντα κτίρια τῶν Σχολῶν. Πράγματι, ἀφοῦ ἐπέστρεψε εἰς τὴν Βεσσαραβίαν, ἀπέστειλε μέγα χρηματικὸν ποσόν, ὑποσχέθεισ γὰ στείλῃ περισσότερα, διὰ τοῦ ὑποίου ἀνηγέθεισιν σχεδὸν ἐκ βύθων τὰ δύο σημερινὰ σχολεῖα.

Ἄλλὰ δὲν σταματᾷε μίχρως ἐδῶ τὸ μεγα ἔργον τοῦ εὐεργέτου.

Τὸ 1847 προικοδότησε διὰ γενναιοτάτης δωρεῆς τὰς ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσας σχολὰς. Ἐὰν συντηροῦνται αὐταί. Διατίνας του διεσκέυασε τὸν πέραν τῶν σχολῶν χρόνον καὶ τὴν πλατείαν καὶ ἀνεκαίνισε τὴν ἐκκλησίαν τῆς Δημητσάνης Ἀγ. Κυριακῆν.

Ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερον δῆγμα πατριωτικῆς ἠφροσύνης, τὸ ἔδειξε τὸ 1851, χρονολογίαν τοῦ θανάτου του, ὅτε κατέβησε διὰ διαθήκης του εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, 20 μετοχὰς τῆς καὶ 13.000 «κοιμνίσες» περίπου 18.000 δραχ. τῆς ἐποχῆς ἐκείνης!

Ἀπὸ τοὺς τόκους τῶν χρημάτων τούτων, ὥρισεν ὁ Μέγας εὐεργέτης, νὰ συντηροῦνται αἱ Σχολαὶ καὶ νὰ πλουτίζεται ἡ περίφημος Βιβλιοθήκη τῆς Δημητσάνης. Ἡ τακτικὴ αὕτη τῶν ἐκάστοτε διαχειριστῶν τοῦ κληροδοτήματος, δῆρκεσε 30 ὀλόκληρα ἔτη. Τὸ δὲ 1929 χάρις εἰς τὴν τιμίαν διαχείρισιν τὸ ποσὸν αὐτὸ ἀνῆλθε εἰς ὃ ἑκατομμύρια.

Σήμερον στὴν Δημητσάνα ὑψώνει περήφανα τὸν ὄγκο του ἓνα μεγαλοπρεπὲς κτίριον πὸ στεγάζεται ἡ σύγχρονη παιδεία, τὸ Γυμνασιακὸν Μέγαρον, ἔξωθεν δὲ τούτου πάλλευκος ὑψοῦται ἡ προτομὴ τοῦ εὐεργέτου. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν πατριωτικὴν γενναιοδωρίαν τοῦ Νικολάου Μακρῆ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα μὲ λατρεία καὶ βαθειὰ εὐγνωμοσύνη μνημονεύει ἡ Δημητσάνα αἰωνίως. Ἡ ἱστορικὴ καὶ πολύτιμος Βιβλιοθήκη τῆς ἑταξινόμηθη καὶ ἐπλουτίσθη ἀπὸ τὸ κληροδότημα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀνδρός.

Δικαίως ὥστε, ἡ τότε Κυβέρνησις τοῦ 1848, ἐκτιμῶσα τὰς μεγάλας ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός καὶ διὰ ἔθνικοὺς σκοποὺς διατεθέντα ποσά του, τοῦ ἀπένευμε τὸν χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτήρος.

Ἀκόμη δικαιότερον, πρὸς τιμὴν καὶ συνέχισιν τοῦ ἔργου του, ὁ νῦν «Σύλλογος τῶν Φιλοπροόδων Δημητσάνης» τὸν ὁποῖον ἀποτελοῦν ἄξια καὶ δραστήρια μέλη, φέρει τὸ ὄνομά του.

Φάνης Τζαβέλας.

(Πρὸς τὸν κ. Τζαβέλαν καὶ τὸν «Ἀρκαδικὸν Τύπον» ἐκφράζει καὶ ἡ Ἀδελφότης τῶν ὑπανταχοῦ Δημητσανιτῶν τὰς πολλὰς τῆς εὐχαριστίας, ὡς καὶ ταύτας πρὸς τὸν κ. Ἰω. Διονυσίου, διευθυντὴν τοῦ «Μωρέως» διὰ τὰς πολλὰς κατὰ καιροὺς διὰ τὴν Δημητσάναν εὐφήμους μενεῖς τῆς ἐφημερίδας τῆς

Ἄρωγοι πρὸς τὴν Δημητσάναν κατὰ τὰς τελευταίας
8—9 περιπτου δεκαετηρίδας.

1) Ὁ ἀείμνηστος Εὐγένιος Διογενίδης (Διογενόπουλος), ἱεροκῆρξ, ἐχορήγησεν ὀλόκληρον τὴν Βιβλιοθήκην του.

2) Ὁ Δημ. Κοντογόνης ἐχορήγησεν ἅπαντας τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς.

3) Ὁ Καλλίνικος Καστόρχης, ὅστις ὡς ἀφιλοκερδὴς ἀνὴρ ὑπὸ Ἰω. Φιλήμονος χαρακτηρίζεται, ἐχορήγησε τὴν Βιβλιοθήκην του.

4) Ὁ ἐν Μονάχῳ Παπασταυλόπουλος ἐπίσης ἐδῶρησε τὴν Βιβλιοθήκην του.

5) Ὁ ἀείμνηστος συμπολίτης Εὐθύμιος Καστόρχης, Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διατελέσας καὶ ἐπίτροπος ἐν Ἀθήναις τοῦ κληροδοτήματος ἀοιδίου Ν. Μακρῆ, (διαδεχθεὶς τὸν Α' Ἐπίτροπον ἀοιδίον Καλλίνικον Καστόρχην, ὡς προχειρισθέντα Ἀρχιεπίσκοπον Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος), ἀποθανὼν πρὸ 50ετίας περιπτου, ἐκληροδότησεν ὀλόκληρον τὴν Βιβλιοθήκην του.

6) Ὁ ἀείμνηστος Κανέλλος Σεκόπουλος (ἀποθανὼν ἐν Πάτραις τῷ 1887), ἐδαπάνησε ζῶν περὶ τὰς δρ. 6.000 καὶ περιέφραξε τὸ Νεκροταφεῖον τῆς Δημητσάνης, δι' ὃ εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο νὰ εὐρίσκετο προσεχῶς καταλληλοτέρα θέσις, εἰς μεγαλειτέραν ἀπόστασιν, τῆς σημερινῆς θεωρουμένης λίαν ἐγγὺς καὶ ἔναντι τῶν κατοικιῶν.

7) Ὁ ἀείμνηστος ἐξ Ὀδησοῦ, Δήμαρχος τῆς πόλεως ταύτης Γρηγ. Μαρασλῆς, ἐδῶρησε τὸν κομισθέντα τῇ 19 Ἰουλίου 1900 εἰς Δημητσάναν καὶ βραδύτερον ἐν τῇ πλατείᾳ Ἀγ. Κυριακῆς στηθέντα Ἀνδριάντα Γρηγορίου Ε'.

8) Οἱ ἐν Ἀμερικῇ συμπολίται ἀπέστειλαν πρὸ 4 δεκαετηρίδων περιπτου κολοσσιαῖον καὶ μεγάλης ἀξίας ὠρολόγιον, ὅμοιον τοῦ ὁποίου μόνον τὸ Πεκῖνον ἔχει, μὲ δίσκον τετραπλευρον, (διαιμέτρον ἐκάστη πλευρὰ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως περιπτου μέτρον), ὃ κώδων τοῦ 700 περιπτου κιλογρῶμιμον βάρους ὃ ἀκούεται ἀνὰ τέταρτον τῆς ὥρας εἰς δῶρον περιπτου ἀπόστασιν, δαπανήσαντες μεταγενεστέροις καὶ μετὰ τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ Συνδέσμου Δημοτσανιτῶν «Γρηγόριος Β'», βοηθησάντων καὶ συμπολιτῶν Δημητσάνης, Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Πατρῶν κλπ. περὶ τὰς δρχ. 500.000, ἵνα στηθῇ ἐπὶ μεγαλοπρεπεῖς

ώρολογοστασίου, μετὰ καὶ λίθων Δολιανῶν, ὕψους 27 μέτρων καὶ βάσεως 7 μέτρων. (Τὸ ἔργον τοῦ ώρολογοστασίου τούτου ἐλλείπει δραχ. 150.000) περίπου, λόγω τοῦ κρισίμου τῶν περιστάσεων, εἶνε ἀτελές· οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι τὰ τέκνα τῆς ἐνδόξου πόλεως καὶ ἰδίως τὰ εὐπορα θὰ συμπληρώσουν τὸ ἔργον, αἶροντα ἐκτεθειμένον πρὸ 2—3 ἐτῶν πατριωτικὸν πόθον).

(9) Ὁ ἀείμνηστος συμπολίτης Ὁθων Στασινόπουλος, ἀποθανὼν ἐν Ἀθήναις πρὸ 20ετίας περίπου, ἐκκληροδότησε μετοχὰς δραχ. περίπου 100.000 ἵνα ἐκ τῶν τόκων των ἀυξάνονται αὐταὶ καὶ γίνονται ἔργα κοινотικά.

(10) Ὁ ἀείμνηστος συμπολίτης Βασίλ. Π. Σεκόπουλος, βιβλιοπώλης ἐν Πάτραις, ἀποβιώσας πρὸ εἰκοσαετίας ἐκκληροδότησεν δλόκληρον τὴν Θεολογικὴν κλπ. βιβλιοθήκην του ἀξίας περίπου δραχ. 10.000.

(11) Ἡ ἀείμνηστος φιλόπολις Κατήγκω χήρα Παναγ. Φιλοσοφοπούλου, ἐκτὸς ἄλλων, προσέφερε τῷ 1918 καὶ δραχ. 3.000 ὑπὲρ τοποθετήσεως τοῦ ώρολογίου.

(12) Οἱ κ. κ. Ἄνδρ. Β. Πάσγας, Ἰω. Ἀθ. Τούλας καὶ λοιποὶ οἰκεῖοί των, ἐδώρησαν πρὸ 4—5 ἐτῶν τὴν ἐν Δημητσάνῃ οἰκίαν των μεθ' ἱκανοῦ οἰκοπέδου ἀξίας δραχ. 60.000, διὰ νὰ τοποθετηθῇ τὸ μέγα τῆς πόλεως ώρολόγιον.

13) Ὁ συμπολίτης μας κ. Τάκης Κανδηλῶρος, τοῦ ὁποίου ἡ γενέτειρα καυχᾶται διὰ τὰ ἱστορικὰ ἔργα του καὶ διὰ τοὺς ἀγρύτους κόπους του ὑπὲρ αὐτῆς, τῷ 1929 ἴδρυσεν ἐν τῇ γενετείρῃ Δημητσάνῃ βραβεῖον τῶν λογιωτέρων μαθητῶν τῆς τελευταίας τάξεως τοῦ Γυμνασίου. Ἐπαύλλον πρῶτον: δραχμαὶ 1000, δεύτερον: δρα. 500, τρίτον: βιβλίον. Πρῶτος ἐβραβεύθη ὁ ἐξ Ἀραχώβης Γεώργ. Β. Θεοδωρόπουλος καὶ δεύτερος ὁ Χρῖστος Ν. Νικολόπουλος ἐκ Κοκκινόραγης (Μίπουζα). Κατὰ τὸ 1931 ἐβραβεύθη πρῶτος ὁ Ἄνδρ. Θεοφίλης καὶ δεύτερος ὁ Θεόδ. Μητσόπουλος. (Σημειωτέον ὅτι ὁ ἴδιος κ. Τάκης Κανδηλῶρος ἴδρυσεν καὶ τὰ ἐξῆς διαγωνίσματα καὶ βραβεῖα, ἧτοι α') Τῷ 1920 ἐπὶ τῇ καταλήψει τῆς Θράκης μόνιμον ἱστορικὸν διαγώνισμα ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ τελούμενον ἀνά διετίαν μὲ ἐπαύλλον δραχμῶν δέκα χιλιάδων. Μεταξὺ τῶν βραβευθέντων εἶναι καὶ οἱ Ἀκαδημαῖκοὶ Σωζοράτ. Κουγέας καὶ Κ. Ἄμμαντος, καὶ β') Τῷ 1930 ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς τῆς

Ἐκατονταετηρίδος μόνιμον βραβεῖον ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν, ἵνα βραβεύονται ἕνα διετίαν Ἑλληνας ἐπιστήμονες, καλλιτέχναι καὶ λόγιοι, τιμῶντες τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα παρ' ἡμῖν καὶ ἐν τῇ ξένη, ἐπὶ ἐπάλλῳ δραχμῶν 25 χιλιάδων. Πρῶτος τῷ 1932 ἐβραβεύθη ὁ ἐκ Δημητσάνης ἱατρὸς ἐν Παρισίοις κ. Γεώργ. Ι. Στεφανόπουλος, ὅστις σταλείς ὑπὸ τῆς Γαλλ. Κυβερνήσεως ἐπολέμησεν ἐν Ἀφρικῇ τὸν κίτρινον πυρετόν.

(14) Ὁ κ. Χαρίλ. Δ. Πουρναρᾶς μετὰ τῶν λοιπῶν οἰκείων του τὴν ἐν Δημητσάνῃ ἀξιόλογον οἰκίαν των μεθ' ὅλης τῆς περιοχῆς τῆς, αὐλῆς, κήπου, καταλλήλως διασκευασθεῖσαν, ἀξίας περίπου δραχ. 150.000 ἐδώρησεν εἰς τὴν κοινότητα Δημητσάνης πρὸς διετίας ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς Νοσοκομεῖον «Γρηγόριος ὁ Ε΄.» χάριν τῶν πασχόντων ἐν αὐτῇ καὶ τῶν περὶ αὐτὴν πόλεων καὶ χωρίων ὡς καὶ τῶν πλησιεστέρων ἐπαρχιῶν. Τὸ Νοσοκομεῖον τοῦτο ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Γεωργ. Πουρναρᾶ, ἱατροῦ, λειτουργεῖ εὐδοκίμως ὑπὸ τοὺς αἰσιωτέρους οἰωνούς.

Ὁ κ. Χ. Πουρναρᾶς τὸ ἐφωδίασε μὲ ἐγκαταστάσεις καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐνισχύων τοῦτο ζῶν καὶ διὰ κληροδοτήματος ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς του δυνάμεως, ὡς μνημονεύει εἰς τὴν πρὸς τὴν κοινότητα Δημητσάνης ἀξιέπαινον προσφορὰν του, πεποιθὼς ὅτι δὲν θὰ λείπουν ἐνισχύοντες τὸ κοινὸν τοῦτο ἀγαθὸν καὶ γενναϊόδωροι καὶ φιλόανθρωποι συμπολίται.

Τὸ Νοσοκομεῖον τοῦτο ἐνίσχυσε συγχρόνως καὶ ἡ τέως ἐν Πάτραις Ἀδελφότης Δημοτῶν Δημητσάνης (συμφώνως τῷ Καταστατικῷ τῆς), ἡ ἰδρυθεῖσα κατὰ τὸ 1890 καὶ διαοκέσασα μέχρι τοῦ 1900 διὰ δραχ. 100.000 περίπου, ὡς κατέβαλεν ἤδη ἡ διαχειριστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ. κ. Ἰω. Ἀλ. Τούλα βιβλιοπώλη, Σπυρ. Μαλεβίτη καὶ Ἀγγ. Κωνσταντοπούλου ἐμπόρων. Τὴν Ἀδελφότητα ταύτην ἴδρυσαν οἱ Κ. Γ. Παπαγιάννης, Β. Σεκόπουλος, Π. Ι. Παπαϊωάννου (Πρόεδρος), Εὐθ. Καρακάλος, Γεώργ. Παπανικολάου καὶ Γεω. Α. Εὐσταθίου. Τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Εὐθιμ. Καρακίλου καὶ τοῦ κ. Ἄνδρ. Β. Πάσχα ἐνίσχυσαν χρηματικῶς τὴν Ἀδελφότητα ἐκτοτε ἄρκετοὶ ἐν τῇ ἐσωτερικῇ καὶ ἐξωτερικῇ συμπολίται, μὲ ἐκτάκτους δὲ εἰσφορὰς μεγαλειτέρων ποσῶν οἱ Χρ. Ἱερεμίας, Κωνστ. Γ. Παπαγιάννης, Ἰω. Γ. Παπαγιάννης, Β. Σεκόπουλος, Παναγ. Ι. Παπαϊωάννου, Γεώργ. Παπανικολάου, Γεω.

Εὐσταθίου, Εὐθ. Καρσίζακος, Ἄνδρ. Β. Πάσχας, Κωνστ. Π. Σοφῆς, Δ. Χ. Λάιος (ἐν Πιάτρη) καὶ Π. Κουρῆς (ἐν Βοαίλια).

Μᾶς διαφεύγουν καὶ ἄλλαι ἴσως δωρεαὶ συμπολιτῶν, αἵτινες ἐξακριβοῦμεναι, διὰ ἀναφεροῦσι προσεχῶς πρὸς εὐγνώμονα ἀνάμνησιν καὶ μίμησιν μετὰ καὶ ἄλλων δωρεῶν παλαιοτέρων πρὸ καὶ μετὰ τὸ 1821, ὡς ἢ ἐκ βιβλίων τοῦ ἀοιδίου Κ. Κοντογόνη τὸ 1830 κλπ.—Κορυφαία πασῶν εἶνε ἢ τοῦ ἀοιδίου Ν. Μακροῦ ἣτις καὶ πασίγνωστος τυγχάνει. Οὔτε γίνεται ἐνταῦθα λόγος διὰ τὰς πρὸς τὰς Ἐκκλησίας Ἁγ. Κυριακῆς, καὶ λοιπὰς τοιαύτας, πρὸς τὰ Σχολεῖα, διὰ τὴν οἰκοδομὴν κλπ. τοῦ Ναοῦ Ἁγ. Εὐθυμίου καὶ Γρηγ. Ε', διὰ δενδροφυτεύσεις, ἐξωραϊσμοὺς κλπ. γενομένας πρὸς τὴν πατρίδα προσφορὰς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐκ τῶν συμπολιτῶν διαφόρων μερῶν καὶ ἄλλων κατοίκων Δημητσάνης, ἅτινα δὲν σημειοῦνται ὧδε.

Ὁ ἐν Πάτραις Ἀνδριᾶς Γερμανοῦ Π. Πατρῶν.

Μεγαλοπρεπὴς ἐν τῇ ὡραίᾳ θέσει ὑψηλῶν Ἀλωνίων ἐστήθη, δι' ἐράνων κατοίκων Πατρῶν κλπ. ἐκ δοχ. 100.000 περίπου καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ ἤδη Γερουσιαστοῦ κ. Διον. Γιαννουλοπούλου ἐκ Χαλκοῦ Ἀνδριᾶς τοῦ Ἐνδόξου Πρωταγωνιστοῦ Γερμανοῦ Π. Πατρῶν πρό τινων ἐτῶν.

Τὸ Γυμνάσιον καὶ οἱ Ἀνδριάντες Δημητσάνης.

Στολιζοῦν τὴν θαυμασίαν πόλιν, ἐκτὸς τοῦ μαρμαρίνου ἀνδριάντος Γρηγορίου Ε' ἐν τῇ πλατείᾳ Ἁγ. Κυριακῆς ὑπὸ Γρηγ. Μαρασλῆ δωρηθέντος, καὶ τοῦ ἐκ χαλκοῦ μετὰ μαρμαρίνου βάθρου διὰ παλαιοτέρων ἐράνων στηθέντος Ἀνδριάντος Γερμανοῦ Π. Πατρῶν καὶ τοῦ ἐκ μαρμάρου μεγάλου εὐεργέτου Νικολ. Ἀθ. Μακροῦ, ἀμφοτέρων ἐν Καλλιθέᾳ, παρὰ τῇ πόλει, καὶ τὸ ὡραῖον Γυμνάσιον, τὸ ἀνεγερθὲν ὑπὸ τοῦ Κληροδοτήματος Ν. Μακροῦ, δι' ὃ ἐδαπανήθησαν περὶ τὰ 4 ἑκατομ. δραχμῶν, ἐξ ὧν δραχ. 600.000 διέθεσε τὸ Δημόσιον ἐνεργείᾳ τοῦ ἀειμνήστου Δημ. Παπούλια, Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὄντος τοῦ ἐκ Πατρῶν κ. Γεωργ. Παπανδρέου.

ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΑΙ ΠΕΡΙ ΛΕΗΛΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ
ΥΠΟ ΙΜΒΡΑΗΜ ΠΑΣΣΑ.

Ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐγκυκλοπαιδεΐᾳ τόμ. Θ'. σελ. 133 ἀναγράφεται: «Τὴν τελείαν καταστροφὴν ἐπήνεγκεν ἡ ἐπιδρομὴ τῶν ὀρδῶν τοῦ Ἰμβραήμ ἐπανειλημμένως λεηλατησασῶν τὴν ἱστορικὴν κωμόπολιν». Ἡ πληροφορία αὕτη τοῦ κ. Γ. Κορομηλά εἶνε ἀνακριβεστάτη, ρητῶς δὲ τὸ ἀντίθετον ἀναγράφεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Γορτυνίας (σελ. 314 καὶ 319) ἣν γνωρίζει καὶ ἐπικαλεῖται εἰς ἄλλα ζητήματα. Ἡ Δημητσάνα οὐδέποτε κατωκίθη ὑπὸ Τούρκων, ὁ δὲ Ἰμβραήμ ἔφθασε μέχρι τοῦ κάμπου τῆς Δημητσάνης, φοβηθεὶς δὲ τὰ περίεξ ἀναφθέντα πυρὰ καὶ τὰς κραυγὰς τοῦ Δημητσανίτου Γιαννάκη Κανδηλώρου «φωτιὰ στῆς μίνες» δηλ. φωτιὰ εἰς τὰς ὑπονόμους ἐκ πυρίτιδος, ἀπεσύρθη εἰς Τρίπολιν. Λεηλασίαι ἔγειναν πράγματι πολλαὶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἀρκαδίαν ὑπὸ τῶν ὀρδῶν τοῦ Ἰμβραήμ, ἀλλ' οὐχὶ εἰς τὴν Δημητσάναν.

Δ Η Μ Η Τ Σ Α Ν Α.

Ὑψος: μέτρα 958.

Τὸ βάπτισμά της ὡς λέγεται ὀφείλεται εἰς τὰ ψυχρὰ τῆς ὕδατα (δροσερά).

Ἐκλήθη «Φροντιστήριον τῶν ἑλλ. γραμμάτων» διότι ἐξ αὐτῆς ἔλαβον τὰ νάματα τῆς παιδείας ἄπειροι Πελοποννήσιοι, Ἐπτανήσιοι, Στερεολαδίται κλπ. Ὑπήρξε κατηχήτρια καὶ κέντρον ἐνεργειῶν τῆς Φιλικῆς ἐταιρίας, μέλη τῆς ὁποίας ὠρκίζοντο ἐπὶ πολυτίμου ἐκ μεμβράνης καὶ μουσικῶν τόνων Εὐαγγελίου (τοῦ Βλαχομανώλη), ὅπερ ἤδη εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην. Ἀπὸ αἰῶνων ὅμως ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου τούτου ὠρκίζοντο οἱ συναλασσόμενοι τῆς περιοχῆς Δημητσάνης, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὁ ὄρκος ἐθεωρεῖτο ἀπολύτως ἀπαραβίαστος.

Οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς της πρὸ τοῦ 1821 ἀνήρχοντο εἰς ἑκατοντάδας, ἀφοῦ τὰ ὑπάρχοντα κελλία της ἐπῆρκουν διὰ 300 ἄτομα.

Ἀρκετοὺς περιλαμβάνει Βυζ. Ναοὺς.

Οἱ κάτοικοι τῆς Δημητσάνης ἦσαν τὸ 1851-1933, τὸ 1897-2.400, τὸ 1920-2.174, τὸ 1928-2.010.—Αἱ οἰκίαι της ἤδη περὶ τὰς 500.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ ΛΕΞΙΚΑ
ΠΕΡΙ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ.

Ἄνοιγουσα ἡ διὰ Δημητσάναν ἐνδιαφερομένη νῦν γενεὰ καὶ ἡ μέλλουσα, ὡς καὶ πᾶς ἱστορικός, τὸ ὑπὸ πάσαν ἔποψιν χρήσιμον καὶ φιλόκαλον Ἐγκυκλ. Λεξικὸν κ. Ἐλευθερουδάκη, εἰς τὴν σελίδα 441 τοῦ Δ'. τόμου, θὰ ἐκπλήσσωμαι βλέποντες τὸ ἄρθρον «Δημητσάνα» μὲ πληροφορίας 30 μόνον στίχων!! Παραπονούμεθα διὰ τοὺς διευθύναντας τὴν ὕλην τοῦ καλλίστου τούτου λεξικοῦ ἀρμοδίους, διότι ἐν τῇ Πυθαγορείῳ ταύτῃ πράξει παρωράθη ὄχι μόνον ἡ γνωστὴ ἄλλως πολίχνη, ἀλλὰ καὶ ἡ λοιπὴ Πελοπόννησος καὶ αὐτὴ αὕτη ἡ ἑλλ. ἱστορία ὅσον καὶ φειδωλοὶ εἰς χῶρον οἱ τῆς ὕλης διευθύνται δὲν ἔπρεπε νὰ γράψουν διὰ τὴν χιλιετηρίδα μιᾶς ἱστορικῆς πόλεως ὀλιγώτερα τῶν διὰ τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα προωριζομένων Ἑλληνικῶν Ἱστοριῶν καὶ Γεωγραφιῶν. Λυπούμεθα καὶ αἰτοῦμεν συγγνώμην, γράφοντες μὲ ἐλευθερίαν διὰ τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀβλεψίαν τοῦ συνωνύμου ἐκδότου, οὔτινος γνωστῆ ἢ φιλοπατρία. Ὁ ἀρθρογράφος κ. Γ. Παπ. λαβὼν ἴσως ἐντολήν νὰ περιλάβῃ ὕλην μιᾶς ὁκάδος εἰς δοχεῖον 10 δραμιῶν, οὐδόλως εὐδύνεται.

* * *

Εὐχαριστεῖ καὶ ἡ Ἀδελφότης τῶν Δημητσανιτῶν τοὺς ἐκδότας τῆς Μεγάλῃς Ἑλλ. Ἐγκυκλοπαιδείας ὡς καὶ τοὺς κ. κ. Ι. Σ. Σαρρῆν διὰ τὸ γεωγραφικὸν καὶ κ. Γ. Δ. Κορομηλᾶν διὰ τὸ ἱστορικὸν μέρος ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀναγραφόμενα ἐν τῇ Ἑλλ. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ εἰς τὰς σελίδας 131—133 (μέγα μέγεθος) τοῦ 9ου τόμου καὶ τὰς περιεχομένας 6 εἰκόνας, δι' ὧν ὁ ἀναγνώστης δεκαπενταπλασίας τοῦ ἄλλου ἐγκυκλ. λεξικοῦ εὐρίσκει περὶ Δημητσάνης, εἰς 400 περίπου στίχους, πληροφορίας. Ἄτυχῶς εἰς τὸ ἱστορικὸν μέρος τῆς καλλίστης ταύτης Μεγ. Ἑλλ. Ἐγκυκλοπαιδείας ἐσημειώθη μία μεγάλη ἀνακρίβεια περὶ καταστροφῆς Δημητσάνης ὑπὸ Ἰμβραήμ, ἥτις δὲν ἔλαβε χώραν καὶ περὶ ἧς παραπονούμεθα εἰς τὴν σελίδα 33 τοῦ παρόντος.

τοὺς κατοίκους τῆς Δημητσάνης, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς Ἀρκαίδας καὶ τὰ Ἀρκαδικὰ σωματεῖα Ἀθηῶν, Πειραιῶς, Πατρῶν, Πύργου, Τριπόλεως, Σπύρτης κλπ. ὡς καὶ τῆς Ἀμερικῆς, γὰ ἰδρυθῆ ἔν τῇ περιοχῇ τῶν Σχολείων. ἔναντι τῆς Μοιῆς τοῦ Φιλοσόφου, ὀβελίσκος, ἐπὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν τοῦ ὁποίου ἔ' ἀναγραφῶσι καὶ ἦν σειρὰν ἀνεύσασμεν ἐν τῇ διαλέξει τὰ ὀνόματα: τοῦ ἰδρυτοῦ Ἰωάν. Λαμπύρδη, τῶν τροφίμων τῆς Μοιῆς καὶ τῆς Σχολῆς, ὀκτὼ πατριαρχῶν, μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων, τῶν διδασκάλων καὶ μαθητῶν τῆς Σχολῆς, τῶν στρατιωτικῶν ἀνδρῶν καὶ Φιλικῶν, ὡς καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς Δημητσάνης καὶ ἐν γένει παντὸς συντελεστοῦ τῆς εὐκλείας αὐτῆς. Ἐπὶ κεφαλῆς δὲ τοῦ ὀβελίσκου γὰ τεθῆ ἡ προτομὴ τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ, οἴκειον τοῦ ἰδρυτοῦ, ὅστις ἐτίμησε τὴν Δημητσάναν, ἀναδείξας πρωθυπουργόν του ἐν τέκνον της καὶ ἐκθύμως ἐνέκρινε γὰ ἰδρυθῆ ἡ Μοιή, ἣτις ἐξειλίχθη εἰς ἑστίαν τῶν φώτων ἐπὶ χίλια ἔτη.

«Ἐἶνε καιρὸς γὰ θεωρήσωμεν τὸ Βυζαντινὸν Κράτος ὡς ἀκραιφνῶς Ἑλληνικόν, ὅπως μᾶς ἐδίδαξε διὰ τῆς μνημειώδους ἱστορίας του ὁ ἔθνικὸς ἱστορικὸς καὶ ἐπιφανὴς Ἀρκὰς Κωνσταντῖνος ὁ Παπαρηγόπουλος. Ἐἶνε καιρὸς γὰ θεωρήσωμεν τοὺς βασιλεῖς του ὡς βασιλεῖς μας καὶ γὰ τοὺς ἐνθυμούμεθα, ὡς τοὺς μνημονεύουν εἰς τὰς Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο δὲν ἀρκοῦν μόνον λόγια καὶ αἰσθηματικαὶ τινῶν λογίων ἐκδηλώσεις. Αἱ Ἀθηναὶ ἐπιδεικνύουν ἐν μόνον αὐτοκρατορικὸν σύμβολον: τὴν Πύλιν τοῦ Ἀδριανοῦ. Ἀλλ' αὐτὸς ἦτο Ρωμαῖος κατακτητῆς. Δὲν ἔχουν ὅμως αἱ Ἀθηναὶ γὰ ἐπιδείξουν ἕνα ἀνδριάντα τοῦ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου... Ἐἶνε καιρὸς λοιπὸν γὰ συμβολισθῶν δι' ἔργων τέχνης τὰ τρόπαια τοῦ Βυζαντινοῦ ἡμῶν Κράτους καὶ γὰ γεμίσουν αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις ἀπὸ μανσωλεῖα καὶ ἀπὸ ζωγραφικὰς παραστάσεις καὶ ἀπὸ ἀγάλματα τῶν μεγάλων βασιλέων τοῦ Βυζαντίου, «τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν αὐτοκρατόρων», ὡς ἀναγράφουν χαρακτηριστικώτατα τὰ πολιτεύματα τῶν ἑθνικῶν καὶ τοπικῶν Συνελεύσεων τῆς Ἀνεξαρτησίας μας. Ἐἰς ἐποπτεύση ἢ Βυζαντινῇ Ἑταιρίᾳ γὰ γείνη ἢ ἔναρξις τοιοῦτου τιμητικοῦ μέτρου ἀπὸ τὴν προτομῆν τοῦ Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ, τιθεμένου ἐπὶ κεφαλῆς τῆς θριαμβικῆς στήλης, ἣτις ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ «θέματος τῆς Πελοποννήσου» ἢ ἀντικρῦξῃ τὰς μακρυνὰς κορυφὰς καὶ κλιτῶς τοῦ Ταῦγέτου, ὅπου μέχρι τῆς σήμερον δεικνύουν τὴν δόξαν τῆς αὐτοκρατορίας μας τὰ εἰρηπία τοῦ Μισσηῶ». »

ΤΙ ΘΑ ΕΠΙΔΙΩΞΗ Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ.

1) Τὰ ὀστᾶ Γερμανοῦ Παλαιῶν Πατρῶν.

Ἐκ τῶν πρώτων ἔργων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀδελφότητος τῶν ἀπανταχοῦ Δημητσανιτῶν ἔσεται ἡ προσπάθεια ὅπως τὰ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Δημητσάνης καὶ ἐντὸς ξυλίνου! κιβωτιδίου εὑρισκόμενα ὀστᾶ τοῦ Προμάρχου Παλ. Πατρῶν (ὑποκείμενα εἰς κινδύνους πυρκαϊῆς κλπ.) περικλεισθῶσιν εἰς ἀνάλογον μαρμάρινον τάφον, εἴτε παραπλεύρως ἀνδριάντος Γρηγορίου Ε'. (ἐν τῇ πλατείᾳ Ἀγίας Κυριακῆς), εἴτε παραπλεύρως τοῦ ἀνδριάντος του (ἐν τῇ Γυμνασίῳ Δημητσάνης).

Τὸ καιρῆκον τοῦτο ἔχει μᾶλλον ἢ Ἑλλ. Κυβέρνησις καὶ μάλιστα δύναται πρὸς τοῦτο νὰ συντελέσῃ ὁ Σεβ. τῆς Δημοκρατίας Πρόεδρος κ. Ἀλέξ. Ζαίμης, ἐρίτιμον τῶν Καλαβρῶτων τέκνον.

Ὁ σύρων τὰς γραμμὰς ταύτας, Ἄνδρ. Β. Πάσχας, (μακρυνὸς συγγενὴς τοῦ Π. Πατρῶν ἐκ τῆς πρὸς πατρός μάμης του, τὸ γένος Κοτζιά), ἀνεκίνησε τὸ ζήτημα τοῦτο τῇ 30 Μαΐου 1926, ἐπετείῳ τῆς ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τοῦ θανάτου Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ («Ἐλεύθ. Βῆμα»), ἀλλ' ἐλησμονήθη ἀτυχῶς ὑπὸ τῶν ἀρομοδίων νὰ τεθοῦν ὑπὸ τὸν ἀνδριάντα τὰ ὀστᾶ τοῦ Ἑθνεγέρτου.

Ἡ Μητρόπολις τῶν Ἀθηνῶν περικλείει τὰ ὀστᾶ Γρηγορίου Ε'. ὡς διαφυλάξῃ καὶ τὰ τοῦ Γερμανοῦ Π. Πατρῶν ἢ γενέτειρά του, ἢ τῶν πυριτιδομύλων πατρίς, ἀποδίδον δὲ τὸ ἔθνος δικαιοσύνην ὡς ἐγείρῃ ἀνδριάντα πρὸ τῶν διαβαινόντων τοὺς πυριτιδομύλους καὶ εἰς τοὺς Ἀδελφοὺς Σπηλιωτοπούλους, διδύμους Ἡφαιστους προσφυῶς κληθέντας, ὧν ἔγγονοι μὴ ευποροῦντες σήμερον, στεροῦνται Ἑθνικῆς ὑποστηρίξεως, ἂν καὶ οἱ πάπποι των ὑπῆρξαν μεγάλου χρημ. ποσοῦ δικαιοῦχοι, ὅπερ οὔτε κατ' ἐλάχιστον εἰς τὰ τέκνα των κατεβλήθη.

Ἀνδριάντος δικαιούται καὶ ὁ προεστὴς τῆς Δημητσάνης Ἀθανάσιος Ἀντωνόπουλος, γαμβρὸς τῶν Δεληγιανναίων, διότι κατὰ τὸ 1821, ὑποδειξίει τοῦ Παπαφλέσσα, ἐκάλεσε τὸν Κανέλλον Δεληγιάννην εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τὸν ἔπεισε κατὰ τὸν πολυθρύλιτον «μυστικὸν δεῖπνον» ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ νὰ κινηθῇ ἀμέσως ἢ

ἐπανάστασις καὶ διότι συνέτρεξε τοὺς ἀγγιστεῖς αὐτοῦ Σηλιωτοπούλους εἰς τὴν παρασκευὴν τῆς πυρίτιδος. Κατὰ τὸ 1822 παρακινήθεις ὑπὸ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη ἔλαβεν αὐτοπροσώπως μέρος εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ Δράμαλι, παρασχὼν ἑαυτὸν παρὰδειγμα προθύμου στρατολογίας.

Ἡ Δημητσάνα παρήγε κατὰ τὴν ἐπανάστασιν 300 ἡμερησίως ὀκάδας πυρίτιδος, ἣτις ἐδόξασε τὰ ἑλλ. ὄπλα τοῦ Βαλτεσίου κατ' ἀρχάς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν νοθευμένην, τὴν ὁποίαν ἐξαναγκασθέντες Δημητσανῖται πυροτεχνῖται εἶχον κατασκευάσει διὰ τὰ Τουρκικὰ Στρατεύματα τοῦ Βαλτεσίου, εὐφυέστατα προσποιηθέντες πρὸς τοὺς Τούρκους ὅταν ὑπ' αὐτῶν ἐπετιμήθισαν.

2) Ἰδιαίτερος ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ Ἀντιπρόσωπος Δημητσάνης.

Τιμῆς ἔνεκεν ἡ πατρίς τοῦ Νεοφίτου Νικητοπούλου, τοῦ πρώτου διδάξαντος ἐν Πελοποννήσῳ (Ναυπλίῳ κλπ.) ἀμισθεὶ τὴν Ἀλληλοδιδασκτικὴν Μέθοδον, θὰ ἀξιῶσῃ τὴν ἐκ τῆς Κοινότητος Δημητσάνης ἀποστολὴν ἰδίου ἀντιπροσώπου ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ, ὡς τὰ «Ψαρὰ» καὶ ὡς δίκαιον εἶνε νὰ γίνῃ τοῦτο καὶ διὰ τὸ Ἡρωϊκὸν Μεσολόγγιον. Κατὰ τὸ 1824—1825 ἡ ἐπαναστατημένη Ἑλλὰς ἐπρόκειτο νὰ προικίσῃ τὴν πατρίδα τῶν πυριτιδομύλων μὲ ὀλόκληρον χωρίον.

Ὁ Γρηγόριος Ε'. ἀπηγγονίσθη τὴν 10 Ἀπριλίου 1821, καὶ ἡ ἔξοδος τοῦ Μεσολογγίου ἐγένετο τὴν 10 Ἀπριλίου 1826· ὁποία σύμπτωσις ἡμερομηνιῶν τῶν δύο κυριωτέρων γεγονότων τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, ἀρχῆς καὶ τέλους!

..

Ἐὐλογον ἀξιῶσιν ἡ δὲ δύνατο νὰ ἔχῃ, ἐὰν καιροῦται ὑπὸ ἐκλογῶν καὶ τὸ ἐνδοξον τῆς Κρήτης Ἀρχαδίου.

Ἡ Δημητσάνα εἶχεν ὡς γνωστὸν Τουρκικὰ προνόμια ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἵνα μὴ ὑπακούῃ εἰς τὰς ἐν Πελοποννήσῳ Ἀρχάς, ἀλλὰ κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν. Θὰ ἐθανατοῦτο πᾶς πολιτικὸς ἢ δικαστικὸς πύξων Δημητσανίτας, ἂν καὶ ἰσχωροῦντο

οὔτοι πλουσιώτεροι καὶ πλέον πολιτισμένοι, φιλοπατίριδες καὶ φιλογενεῖς. Ἀλλὰ τίνα νὰ πρωτομνημονεύσῃ τις ἐνταῦθα: τὸν Τυρταῖον—Τσοπανάκον, τὸν Δανιὴλ Γεωργόπουλον (ἐκ Ζυγοβιστίου), μέλος τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, τὸν Καλλίνικον Καστόργην (τὸν ἐκδόσαντα τὰ ὑπομνήματα τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστ. 1820—1823, τὰ συγγραφέντα ὑπὸ Π. Πατρῶν Γερμανοῦ, οἵτινες ἀκολουθοῦντες τὰ στρατεύματα τοῦ Κολοκοτρῶνη ἐδίδασκον καὶ ἐνεθάρρουν τοὺς πολεμιστάς. Ἀλλὰ καὶ πόσους νὰ πρωτοαναφέρωμεν κληρικούς ὡς τὸν ιερομόναχον καὶ διδάσκαλον Γρηγορίου Ε΄, Ἀπ. Βουσιόπουλον (κατὰ τυπογρ. ἴσως παραδρομὴν φερόμενον ἐνιαχοῦ ὡς Ρουσόπουλον), ὁ ὁποῖος ἀποθανὼν τῷ 1780 ἢ 1790 ἐν Ἀθήναις, ἀφιέρωσεν ὅλα του τὰ βιβλία εἰς τὴν Σχολὴν Δημητσάνης. Ἱστορεῖται ὡς ἀξιεπαίνου ἡθους καὶ τῶν γραμμάτων ζηλωτῆς κλπ. κλπ.

Οὐ μόνον οἱ ἄνδρες ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες ἦσαν πλήρεις φιλοπατρίας καὶ γενναιότητος, ὡς π. χ. ἡ Εὐγενικούλα σύζυγος Ἰω. Ἡλιοπούλου (προεστῶτος, ἀγωνιστοῦ κλπ.), θυγάτηρ δὲ Παπαγιάννη, ἣτις ἔφερε φουστανέλλαν καὶ ὄπλον κατὰ τὸν Πόλεμον. Ἡ Τρισεύγενη Καζῆ, σύζυγος τοῦ ἐν Λαγκαδίοις Π. Δεληβοριά, κινδυνεύουσα νὰ αἰχμαλωτισθῇ ὑπὸ τῶν διωκόντων Τούρκων, ἔρριψε πρῶτον τὰ δύο τέκνα της εἰς τὸν Λάδωνα καὶ κατόπιν ἐπνίγη καὶ αὕτη ἡρωϊκώτατα.—(Οἶκον. Ἱστορ. 537, καὶ Ἱστορ. Δημητσάνης Τ. Κανδηλώρου σ. 78).

Ἡ Δημητσάνα διέθεσε καὶ αὐτὰ τὰ κοσμήματα τῶν οἰκογενειῶν της, ἵνα προμηθευθῇ τὰς πρώτας διὰ τὴν πυρίτιδα ὕλας, ἐργαζομένη καὶ διὰ τῶν γυναικοπαίδων της ἀενάως ἀνευ ἀμοιβῆς κλπ.

3) Ἡ ἐπέτειος Γρηγορίου Ε΄. καὶ Γερμανοῦ Π. Πατρῶν, ὡς καὶ Θεοδ. Κολοκοτρῶνη.

Θὰ παρακαλέσῃ ἡ Ἀδελφότης τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως, ἂν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καθιερώσῃ ἐπισήμως ἐτήσιον κατὰ τὰς ἐπετείας τῶν θανάτων των μνημόσυνον τῶν ἀνωτέρω Προμάχων, εἰς ὃ νὰ συμμετέχουν τὰ Σχολεῖα, νὰ ὀρίσῃ τοῦλάχιστον εἰς τὰ προγράμματα τῶν Σχολείων διακοπὴν τῶν μαθημάτων των ἐπὶ ὃ τῆς ὥρας λεπτά, ἀφοῦ προηγεῖται σχετικὴ τις διδασκαλία ὑπὸ τῶν διδασκόντων.

Οἱ μετὰ τὸ 1830 Δημητσανῖται Ἀρχιεπίσκοποι.

- 1) Καλλίνικος Καστόρης (Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, ὅστις συνώδευσε κατὰ τὸ 1871 καὶ τὸ λείψανον Γρηγορίου Β΄ ἐξ Ὀδησοῦ).
- 2) Καλλίνικος Γεωζόπουλος (Ναυπλίας).
- 3) Γεώργιος Ν. Παπαϊωάννου (Φθιώτιδος).
- 4) Θεόκλητος Σπυρ. Παναγιωτόπουλος (Σταυρουπόλεως καὶ ἤδη Καλαβρύτων καὶ Αἰγυλκείας Μητροπολίτης).

*Οἱ διατελέσαντες Ἐπίτροποι Κληροδοτήματος
ἀειμνήστου Ν. Ἀθ. Μακροῦ.*

Ἐν Ἀθήναις.

Καλλίνικος Καστόρης
Κωνστ. Δημ. Κοντογόνης
Εὐθ. Καστόρης
Χαρὰλ. Ἀναστασιάδης
Εὐθ. Καζάκος
Δημ. Παπούλιας.

Ἐν Δημητσάνῃ.

Ἰω. Παπαθανασίου Μπαλάνος
Νικόλ. Οἰκ. Καζῆς
Εὐθ. Δεληγιάννης
Ἰερών. Βογιατζῆς
Πανάγος Χ. Διγενόπουλος
Ἰω. Ν. Στασινόπουλος
Κωνστ. Ν. Πουρναρᾶς
Χρ. Π. Χρυσοβέργης
Ἰω. Π. Σεργόπουλος.
Ἰω. Χρ. Χρυσοβέργης

*Οἱ κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος τεύχους Ἐπίτροποι
τοῦ ἄνω Κληροδοτήματος (1933).*

- 1) Χαρὰλ. Δ. Πουρναρᾶς ἐν Ἀθήναις
- 2) Παναγ. Χρ. Ἠλιόπουλος ἐν Ἀθήναις
- 3) Πανάγος Μαλοῦχος ἐν Δημητσάνῃ
- 4) Γεώργιος Πουρναρᾶς ἐν Δημητσάνῃ.

Δωρεὰ κ. Ἀθηνᾶς Σπετσεροπούλου
πρὸς τὴν Δημητσάναν.

Συνεχιζόντες τὰς ἐν σελίδι 31 τοῦ παρόντος δωρεῆς πρὸς τὴν πατρίδα σημειοῦμεν καὶ τοιαύτην (ὑπ' ἀριθ. 15) γενομένην πρὸ 3—4 περὶπου ἐτῶν ἐκ δραχ. 10.000 ὑπὸ τῆς ἐν Τριπόλει ἐπιτίμου κυρίας Ἀθηνᾶς Σπετσεροπούλου, τὸ γένος Ἑλ. Μαλούχου καὶ συζύγου τοῦ ἐκ Κανδρέβι (Βαλτετσίου) — Τριπόλεως ἀειμνήστου φιλοκρίτουδως Γεωργ. Σπετσεροπούλου.

Δωρεαὶ πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἀδελφότητα
τῶν ἀπανταχοῦ Δημητσανιτῶν «Γρηγ. Ε'»

1) Τοῦ Συμπολίτου μας Γεν. Γραμματέως τῆς Ἀδελφότητος κ. Μιχαὴλ Σπυρ. Παναγιωτοπούλου, δικηγόρου, (τὸ γένος ἐκ πατρὸς Θ. Λεονόρδου, στρατηγοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως, ἐκ μητρὸς Ἰω. καὶ Ν. ἱερέων Παπαϊωάννου), δωρήσαντος πολυτελῆ σημαίαν εἰκονίζουσαν Γρηγόρ. τὸν Ε' καὶ ἄλλας δωρεάς, περὶ τὰς δραχ. 5000.

2) Τοῦ Συμπολίτου μας Προέδρου τῆς Ἀδελφότητος κ. Ἀνδρ. Β. Πάσχα, βιβλιοπώλου, (τὸ γένος ἐκ πατρὸς Μπουσιοπούλου — Βουσιοπούλου, ἐκ μητρὸς Δημ. καὶ Μαρίας Γελώνου, (ἀδελφῆς Καλλινίκου Καστόρχη), δωρήσαντος τὸ παρὸν τεῦχος Καταστατικοῦ κλπ. κλπ. περὶ τὰς δραχ. 5000.

* *

Κατ' ἔτος θὰ δημοσιεύωνται αἱ μέλλουσαι πρὸς τὴν Ἀδελφότητα δωρεαὶ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν κοπιῶντων ὑπὲρ τῆς Ἀδελφότητος.

* *

Πᾶσα αἰτισίς ἐγγραφῆς κλπ. θὰ ἀπευθύνεται πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἀδελφότητα τῶν ἀπανταχοῦ Δημητσανιτῶν.

Ἦνωμένοι, ἰστάμεθα διηρημένοι πίπτομεν. (Τζῶν Ντίκινσον).

Ὁ εὐγενέστερος τῶν σκοπῶν εἶνε τὸ κοινὸν ὄφελος.
(Βιογίλιος).

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄.

Ὁ Πατριάρχης μένει.

Ἀνήμερα τῆς ἐορτῆς τῶν Βαΐων, τὴν Κυριακὴν, φίλοι τοῦ ἔλεγον καὶ τὸν παρακαλοῦσαν, καὶ ἄνδρες ἐπίσημοι τῶν πρεσβειῶν, νὰ φύγῃ, νὰ σωθῇ. Τὰ μέτρα τῆς Ὀθωμ. Κυβερνήσεως, ἐγίνοντο ἄγρια, ἀνήμερα, καὶ καθέννας ἠμποροῦσε νὰ προΐδῃ τὸ μέλλον, τὸν παρακαλοῦσαν λοιπὸν νὰ φύγῃ, τοῦ ἐπρόσφεραν καὶ τὰ μέσα.

«Μὴ μὲ παρακινεῖτε εἰς φυγὴν, εἶπεν εἰς τοὺς φίλους του, μὴ θέλετε νὰ σωθῶ· ἡ ὥρα τῆς φυγῆς μου θὰ ἦτον ἀρχὴ σπαγῆς, ὥρα σπαθιοῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν ἄλλην Χριστιανωσύνην· εὐμορφο πρᾶγμα θέλετε νὰ κάμω, μεταμορφωμένος μὲ καμμιά προβειὰ εἰς τὴν πλάτην, νὰ φεύγω εἰς τὰ καράβια, ἢ σφαλισμένος εἰς πρεσβειάν φιλικήν, νὰ ἀκούω εἰς τοὺς δρόμους τὰ ὄρφανὰ τοῦ ἔθνους μου νὰ σπαράττουν εἰς τὰ χέρια τοῦ δημίου. Εἶμαι Πατριάρχης διὰ νὰ σώσω τὸν λαόν μου, ὄχι νὰ τὸν ρίξω εἰς τὰ μαχαίρια τῆς Γιανιτζαριᾶς· ὁ θάνατός μου ἴσως χρησιμεύσῃ περισσότερο παρ' ὅτι ἐδυνάμην νὰ φαντασιῶ ποτε πῶς θὰ ὠφελήσῃ ἡ ζωὴ μου. Οἱ ξένοι βασιλεῖς θὰ ταραχθοῦν εἰς τὴν ἀδικίαν τοῦ θανάτου μου· δὲν θὰ ἰδοῦν ἴσως μὲ ἀδιαφορίαν ὑβρισμένην τὴν πίστιν τους εἰς τὸ πρόσωπόν μου καὶ ὅπου εἶναι ἄνδρες ἀρμάτων, Ἕλληνες, θὰ πολεμήσουν μὲ ἀπελπισίαν πολέμου, ποῦ συχνὰ χαρίζει τὴν νίκην, εἶμαι βέβαιος· κάμετε λοιπὸν ὑπομονὴν εἰς ὅτι μοῦ συμβῇ. Σήμερον τῶν Βαΐων ἄς φάγωμεν εἰς τὸ τραπέζι τὰ ψάρια τοῦ γαλοῦ καὶ παρεμπρός, ἐντὸς ἴσως τῆς ἑβδομάδος, ἄς φάγουν καὶ αὐτὰ ἀπὸ ἡμᾶς. Ὅχι, δὲν θὰ χρησιμεύσω ἐγὼ περίγελως τῶν ζώντων, καὶ περπατῶντας μὲ διάκους καὶ μὲ ἄρχοντας εἰς τοὺς δρόμους τῆς Ὀδησοῦ, τῆς Ἐπτανήσου ἢ τῆς Ἀγκώνας νὰ μὲ δακτυλοδείχουν τὰ παιδιά: «Ἴδου ὁ φονιάς ὁ Πατριάρχης». Ἄν τὸ ἔθνος μου σωθῇ καὶ θριαμβεύσῃ, θὰ μ' ἀποζημιώσῃ, ἐλπίζω, μὲ θυμιάματα τιμῆς καὶ ἐπαίνου, ἐπειδὴ ἔκανα τὸ χρέος μου. Τετάρτην φορὰν δὲν θὰ ἀνεβῶ πλέον εἰς τὰ μοναστήρια τοῦ Ἀθωνοῦ· δὲν τὸ θέλω. Χαίρετε σπήλαια καὶ κορυφαῖς τοῦ ἱεροῦ βουνοῦ· χαῖρε θαλάσσιον κῆμα, χαῖρε Σπάρτη καὶ Ἀθήνα, ὅπου ἠθέλα νὰ συστήσω σχολεῖα ἐπιστημῶν διὰ τοὺς νέους τῆς πατρίδος· χαῖρε γῆ τῆς γεννήσεώς μου, Δημητσάνα.

Ἐγὼ ἐπάγω ὅπου μὲ καλεῖ, μὲ βιάζει ἡ γνώμη μου, ἡ μεγάλη μοῖρα τοῦ ἔθνους καὶ ὁ οὐράνιος Θεός, ἔφορος θείων καὶ ἀνθρώπινων πραγμάτων». (Τ. Χ. Κανδηλώρον «Γρηγόριος Ε΄» σελ. 229).

Δεόμεθα δὲ τοῦ Κυρίου, ταῖς πρεσβείαις τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Ἱερομάρτυρος, εὐλογεῖν ἐς αἰεὶ τὸ ηὐλογημένον ἡμῶν γένος, χειραγωγεῖν πάντας ἡμᾶς ἐπὶ τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, καὶ ἐκθέειν τὴν χάριν αὐτοῦ δαψιλῆ ἐφ' ἡμᾶς πάντας. Ἀμήν.

Θεῖα χάριτι παραστάντες καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ πράξει ὑπογράφομεν :

† Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας **ΦΩΤΙΟΣ** ἀποφαίνεται.

† Ὁ Ἀθηνῶν **ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ**.

† Ὁ Ζακύνθου Διονύσιος, † ὁ Λαρίσης Ἀρσένιος, † ὁ Φωκίδος Ἀμβρόσιος, † ὁ Φαναρίου καὶ Θεσσαλιώτιδος Εὐθύμιος, † ὁ Μεσσηνίας Μελέτιος, † ὁ Ἀργολίδος Ἀθανάσιος, † ὁ Μαντινείας Γερμανός, † ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος, † ὁ Σύρον Ἀθανάσιος, † ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Δανιήλ, † ὁ Θήρας Ἀγαθάγγελος, † ὁ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν Προκόπιος, † ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Συνέσιος, † ὁ Καλαβρυτίων καὶ Αἰγιαλείας Τιμόθεος, † ὁ Ἄρτης Σπυρίδων, † ὁ Παροναξίας Ἱερόθεος.

Εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῶν λειψάνων
Γρηγορίου Ε' τοῦ 1871.

Τὰς ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου μέχρι Ὀδησοῦ θαλάσσης δις νεκρὸς ὁ πρωτόμαρτυς τοῦ Χριστοῦ διαπεράσας, εἰς ἀγιασμὸν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου μετεποίησε καὶ σκεῦος ἱερὸν τὴν πύελόν του. Καὶ ἐκ γενετῆς δὲ λέγουσι, ὅτι ὀφθαλμοῦ Ἰωάννου διεφώτισε τὰς ὄψεις ἢ θαυματουργὸς σοφός σου.

(Ἐπιτομὴ καὶ Καλλιμορφῆς).

Σ' εὐγνωμονοῦμεν, θάλασσα τοῦ Κερατίου φίλη, ἢ διασώσασα ἡμῖν τὸν ἄνδρα τὸν σεπτόν, σ' εὐχαριστοῦσιν, Ὀδησός, τοῦ Ἑλλήνος τὰ χεῖλη ἢ ἐπ' αἰῶνα ἡμῖσιν λατρεύσασα αὐτόν.

(Σπυρ. Π. Λαμάρου).

Σκιστᾶτε καὶ χορεύετε, ὡς ποταμοὶ καὶ ὄρη ἢ ἐξέρχου εἰς ὑπάντησιν, ὡς Πειραιεῦ, ἀδρόες· Σὺ δέ, ὡς πλοῖον ἱερὸν, εἰσέρχου καὶ προσχώρει. Σὲ χαιρετίζουσι ἡλῖος καὶ σὺρανοὶ πατρῶες.

(Περ. Κ. Νάου).

Ω Δ Η

ΕΙΣ ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΛΕΙΨΑΝΟΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Ε'. (1821, 1871)

Ἐν τῷ Κεράτειον κόλπον εἰς ναύτης,
Ἐν τῷ μέσῳ νυκτός διακρίνει
Ρασοφύρον νεκρὸν εἰς τὸ κῦμα
Κ' ἐκ τῶν στέρνων του στόνον ἀφίνει,

Μὲ σπουδὴν εἰς τὸν θάλαμον τρέχει
Τοῦ πλοιάρχου ἐκεῖνος δακρύων,
ΣΚΛΑΒΗ! Σὺπνα, τῷ λέγει, νὰ σώσης,
(Τοῦ ἀγῶνος κειμήλιον θεῖον).

Ἐγερθεῖς ἀφουπνίζει τοὺς ναύτας
Καὶ τὰς κώπας τῆς λέμβου ἀρπάζει,
(Τὸν σταυρὸν σας παιδιὰ, Ἑλλήνων
(Ὁ νεκρὸς Πατριάρχης μᾶς κράζει).

Παραχρῆμα τὴν λέμβον των ρίπτουν
Εἰς τὴν θάλασσαν ἔνθα τὸ κῦμα
Κλαυθμηρίζον, ἐδῶ καὶ ἐκεῖσε
Τοῦ τυράννου ἐκύλα τὸ οὔμα.

Εὐλαβῶς τὸν ἀνέσυρον ἄνω,
Τὸν ἠσπάσθησαν πάντες καὶ εἶπον
(Μὲ τὸ αἶμα, θεεῖ, τοῦ Ἐθνάρχου
(Τῆς δουλείας μας πλῦνον τὸν ρύπον).

Κατευθύνεται ὅπου Ἑλλήνων
Πρυτανεύων αὐτὸς θὰ στολίζῃ

Μὲ νεκροὺς σταυρωμένους δακτύλους
Τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἴθονους ηὐλόγει.
Τὸ νεκρὸν του ἡμίκλειστον ὄμμα
Τὰς βασάνους αὐτοῦ ὠμολόγει.

Ἄνασπῶσιν εὐθὺς τὰς ἀγκύρας,
Τὰ ἱστία ταχέως πετῶσι,
Πρὶν τὸ φῶς ἢ ἰὼς διαχύσῃ,
Τοῦ Εὐξείνου τὸ κῦμα περῶσι.

Γλυκὺς, οὐριος ἔπνεε Νότος,
Εἰς ὀρθόδοξον χώραν ἀράζουν,
Ἐνθ' ἀφόβως τὸ πάνσεπτον σκῆνος
Μὲ μεγάλην πομπὴν ἐκβιβάζουν.

Λύτοκράτωρ ὁ πάσης Ρωσσίας
Ἐν τὸν νεκρὸν τοῦ Χριστοῦ Ἱεράρχην,
Ἐπεκῆδεια ἔπεμψε δῶρα,
Τῶν Ἑλλήνων τιμῶν τὸν Ἐθνάρχην.

Μετὰ ἡμισυν πλεῦσαν αἰῶνα
(Τὸ Βυζάντιον) δίκην δελφίνος,
Λιασχίζον τὸν πόντον ἡρέμα
Τῆς τερπνῆς καὶ κλεινῆς Σαλαμῆνος.

τὰ ἡρῶα ὑψοῦνται μνημεῖα,
ἀθανάτων ἀνδρῶν Μαισωλεῖα.

(Ἄγνωστου ποιητοῦ).

— Ὁ Πατριάρχης ἔρχεται, ὁ Πατριάρχης φθάνει! —

Ναὶ ἔρχεται στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας του νὰ πέσῃ

Κ' ἐκεῖνη μέσα στὴν χαρὰ ποῦ βλέπει τὸ παιδί της

Χάνει τὸ νοῦ της λησμονεῖ πῶς εἶν' ἀποθαμμένο

Καὶ τρέχει νὰ τ' ἀγκαλιασθῇ νὰ τὸ φιλήσῃ τρέχει,

Κ' ἐν ᾧ τὰ ροῦχα τὰ χρυσᾶ μ' εὐλάβεια ἀνοίγει

Βλέπει ἀκόμη τῆς πληγαῖς τὰ αἵματα πηγμένα

Καὶ στὸ λαιμὸ του τοῦ σχοινιοῦ τὰ φοβερὰ σημάδια.

Καὶ τότε τότε καὶ νεκρὸ στὴν ἀγκαλιὰ της θέλει

Νὰ τὸ κρατήσῃ μὴν ἐρθοῦν καὶ τῆς τ' ἀρπάζουν πάλι.

Εὐτυχισμέναις ἢ στιγμαῖς! εὐτυχισμέν' ἢ ὦρα!

Ποῦ σφιγγ' ἢ μάνα τὸ παιδί καὶ τὸ παιδί τῇ μάνα!

(Κ. Γ. Ξένος, 1871).

ΠΕΡΙ ΓΟΡΤΥΝΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΚΑΔΩΝ.

Μελέτη άειμνήστου ΕΜΜ. ΡΕΠΟΥΛΗ, δημοσιευθεΐσα ύπ' αΰτου τήν 4 Σεπτεμβρίου 1900 έν τή ύπ' άριθ. 6645 έφημερίδι «Ακρόπολις» και εις σελ. 29—36 Α'. τεύχους «Αρκαδική Έπετηρίς» κ. Τάκη Κανδηλώρου, 1903.

“ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ,,

“ΟΙ ΓΟΡΤΥΝΙΟΙ,,

• • • • •
“Αξιός μελέτης κόσμος!

‘Ο εϋμορφος και ύπερήφανος Ώλενός με την λευκάζουσαν τὸ πλείστον τοῦ έτους κορυφήν κορυφήν του, και ή εϋγραμμος Ζήρεια, και τὸ άγριωπὸν Παρθένιον, και τὸ μυθολογικώτατον Λύκαιον - ὁ άρχαῖος Ἀρκαδικός Ώλυμπος - περικλείουν εις τοὺς εἰρηεΐς και βραγχώδεις κόλπους των τήν Ἀρκαδίαν. Εἰς τοὺς άρχαίους χρόνους τήν εκραΐτουν, ὡς έν αποκλεισμῷ, άπὸ τῆς κινήσεως και τῆς ζωῆς τῆς ἄλλης Πελοποννήσου. Καὶ έσωτερικῶς άκόμη, διηρημένη εις κοιλάδας ανεξαρτήτους τήν μίαν άπὸ τῆς ἄλλης, δέν καρτώρῳωσε τότε ν' αναπτύξη μεγάλα άστικά κέντρα. Καὶ ἵνα μὴ εκτραχύνωνται τὰ ἤθη, και ἵνα μὴ άγριαίνωνται οἱ χαρακτήρες εις τοιαύτην άπομόνωσιν, εἶχον επιβίβει τήν μουσικήν, τιθασσευτήν τῶν χαρακτήρων, εις οὓς τὰ ὄρη τὰ πέριξ προσέδιδον ὕλην τήν παραιθενικήν των σκληρότητα.

Κέντρον τῆς Πελοποννήσου ή ύπερήφανος Ἀρκαδία, χωρὶς τὰ ελαττώματα τοῦ άρχαίου αποκλεισμοῦ, διασώζει άκεραΐας τὰς εκ τοῦ κλίματος ἁρετίαις.

Τοῦ κέντρου τούτου κορυφή ή Γορτυνία. Κορυφή ὡς τόπος κορυφή ὡς κοινωνία!

Πάντων Πελοποννησίων φιλοπονώτεροι Ἀρκάδες πάντων Ἀρκαδῶν δραστηριώτεροι Γορτύνιοι. Μολονότι πάσης Πελοποννήσου—πλήν τῆς Μάνης—ισχυρότερα γῆ ή Ἀρκαδία, πάσης δ' Ἀρ-

καδίας σκληροτέρα γῆ ἢ Γορτυνία. Πενιχρὰ εἰς σῖτον, πτωχὴ εἰς ἀμπέλους, πενεστάτη εἰς ἔλαιας, ἐνδρεστάτη εἰς ἄλλα εἶδη. Νευρωδιστάτων ὅμως χαρακτηρῶν παραγωγός, προοδευτικωτάτου πνεύματος, θεληματικωτάτης δραστηριότητος, ἀκαταπονήτου φιλοπονίας. Ὡς ν' ἀποπνέουν τὰ γυμνά της ὄρη καὶ αἱ δασώδεις φάραγγες ἀέρα σιδηροῦχον σφυρηλατοῦντα νεῦρα θελήσεως. Καὶ ὡς νὰ δίδουν τὰ νερά της τὰ κρυσταλλώδη τὸ ἄπαυστον καὶ ἀκούραστον τοῦ ἡεύματός των εἰς τὸ πνεῦμα παντός Γορτυνίου.

Τούτου τοῦ Λαοῦ κορυφὴ ὁ Γορτυνιακός!

"Ἄνδρες μὲν ὡς σώματα πρῶτοι οἱ τῆς Μαντινείας ὑψηλοί, εὐσωμοι, νευρώδεις, γενναῖοι." Ἄνδρες δὲ ὡς πνεύματα πρῶτοι οἱ Γορτυνιοὶ εἰς δραστηριότητα, εἰς ἐφευρετικότητα, εἰς οἰκοκυρωσύνην, εἰς οἰκονομίαν, εἰς ἀπόταμίευσιν, εἰς πλουτισμόν. Ἰκάνων τῆς φυσιολογικῆς των διπλάσεως: Νοῦ εὐστροφία, ἀντιλήψεως ὀξύτης, θελήσεως γοργότης, νεύρων ταχύτης. Καὶ ἀκούραστον.

Οἱ Ἀμερικανοὶ τῆς Ἑλλάδος! Ἀπὸ τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τῆς πατρίδος των, ἀπὸ τὴν χώραν τὴν ἄγονον τῆς γεννήσεώς των, χύνονται ὡς οἱ ποταμοὶ ἐκείνης καθ' ὅλην τὴν Ἰσθμὴν Πελοπόννησον, προσφέροντες χεῖρας, προσφέροντες νεῦρα, προσφέροντες ἐργασίαν. Καὶ συλλέγοντες χρῆμα. Εἰς τὰς Πάτρας, εἰς τὴν Ἡλείαν, εἰς τὴν Τριφυλλίαν, εἰς τὴν Μεσσηνίαν, παντοῦ, παντοῦ, ὅπου βλέπουν χῶρον γῆς εὐφόρου καὶ δι' αὐτούς, κενὸν κοινωνίας καὶ δι' αὐτούς, εἰς πόλεις, εἰς χωρία, εἰς κώμας, εἰς ἰδίους συνοικισμούς.

Σφῆνες τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας!

"Ὅπου κενὸν εἰσχωροῦν. Καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν πόλεων, καὶ εἰς τὸ μικροεμπόριον τῶν κωμοπόλεων, καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὴν ἀγροτικὴν, καὶ εἰς τὰς ὑπηρεσίας τὰς ἀστικὰς, μεταξὺ μικρῶν καὶ μεγάλων ἐπαγγελμάτων, μεταξὺ μικρῶν καὶ μεγάλων τάξεων. Παντοῦ εὐστοχώτατα καὶ ἠθικώτατα καὶ κανονικώτατα προσαρμοζόμενοι.

Σφῆνες πληροῦσαι κάθε κενόν. Μεγαλέμποροι, κτηματῆται, μικρέμποροι, μικροκτηματῆται, πλανόδιοι μικροπωληταί, ὑπηρέται, καὶ κάτω ἀκόμη. Τὸ Γορτυνιόπουλο, τὸ γεννώμενον εἰς τὸ τελευταῖον κοινωνικὸν σκαλοπάτι, βλέπει ψηλά, ἅμα συναισθανόμενον τὴν κοινωνικὴν του ἔπαρξιν, καὶ διδάσκειται καὶ ἀκούει, καὶ σκέπτεται πῶς νὰ φθάσῃ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κλίμακας. Καὶ φιδύει! "Ὅχι δι' ἀλμάτων ἐπικινδύνων

ὄχι δι' ἐπιχειρήσεων παρατόλμων, ὄχι ἀρπαζόμενον ὑπὸ τῆς τύχης ἀπὸ τὰ μαλλιά. Οὔτε ἐξέλεξεν ἡ Τύχη μόνιμον κατοικίαν τῆς τὰ δύση καὶ τοὺς ποταμοὺς τῆς Γορτυνίας! Φθάνει δι' ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς. Φασοῦλι τὸ φασοῦλι! Ἀποταμιεύει ὡς μύρμηξ. Ἔργαζόμενος ὡς μέλισσα. Καὶ πάντοτε βλέπων μπροστά του πῶς νὰ φθάσῃ εἰς σταθμὸν τοῦ βίου τὸν ὑπέρτερον ἐκείνου εἰς ὃν εὐρίσκεται, ἀδιάφορον ἂν κατάρθωσεν ἢ ἀποκτήσῃ κἄτι καὶ δύναται νὰ ζήσῃ ἀναπαυτικώτερα.

Οὔτος ὁ Γορτύνιος! Καὶ οὕτως ἔφθασαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ κατέχουν πλείστοι πρώτην θέσιν ἐν Πάτραις, πρώτην ἐν Πύργῳ, πρώτην εἰς ἄλλας πόλεις καὶ χωριά τῆς Ἡλείας, τῆς Τριφυλλίας, τῆς Μεσσηνίας. Πρώτην ὡς ἔμποροι, πρώτην ὡς κτηματῖαι. Ἔργαζόμενοι καὶ προνοοῦντες. Ἔργαζόμενοι καὶ οἰκονομοῦντες. Ἔργαζόμενοι καὶ ἀποταμιεύοντες. Ἔργαζόμενοι καὶ φιλοδοξοῦντες.

Περίεργον δέ. Εὐκολώτατα ἐκπατριζοῦνται. Δυσκολώτατα λησμονοῦν τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς των. Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀπὸ 30 καὶ 40 ἐτῶν ἐγκατεστημένου μακρὰν τῆς Γορτυνίας καὶ ὁ ἔγγονος ἀκόμη λέγονται Γορτύνιοι!

Ἀλλὰ πῶς λοιπὸν ἀνατρέφονται αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰ σπίτια των;

Μὲ τὸ τακτικώτατον οἰκιακὸν μίμημα:

—Κύταξε νὰ μεγαλώσῃς καὶ σὺ νὰ κάμῃς παρὰδες!

Καὶ βλέπει τὸ πενταετὲς Γορτυνιόπουλο, τὸ κακοενδεδυμένον, τὸ γυμνόπουνον, τὸ τρεφόμενον μὲ ξηρὸν ἄρτον καὶ κρομμύδια, φακὴν δὲ καὶ φισόλια ὡς πολυτελέστερον φαγητόν, βλέπει ἄλλα παιδιὰ ἐπανερχόμενα ἀπὸ τὰς Ἀθήνας ἢ τὰς Πάτρας ἢ τὸν Πύργον καλονδυμένα καὶ μὲ καλοὺς τρόπους, τιμώμενα καὶ ἐκτιμώμενα καὶ ἀκούει ὅτι τὰ δεκαπενταετῆ αὐτὰ παιδιὰ ἐπ'ἀντρεφῆσαν ἀδελφὰς ἢ ἐπλήρωσαν πατρικὸν χρέος, ὅτι ἔκαμαν παρὰδες καὶ ἢ ἀνοίξουν μαγαζὶ ἢ θὰ φύγουν πάλιν διὰ νὰ ἀυξήσουν περισσότερο τὴν μικρὰν των περιουσίαν, καὶ αὐτὸ ἀντὶ νὰ θέλῃ νὰ μένῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο εἰς τὴν μητρικὴν ἀγκάλην, σκέπτεται πότε νὰ μεγαλώσῃ διὰ νὰ φθάσῃ τὴν ζηλευτὴν τύχην τῶν ἄλλων!

Ἀλλὰ ποῦ θὰ τὴν εὔρῃ τὴν τύχην; Ἀδιασώρητ' ἂν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς

τῆς Ἑλλάδος! Θὰ δοκιμάσῃ πρῶτον ἐντός. Ἄλλ' ἐν ἀποτυχίᾳ ἔχετε γειὰ ἠηλιὰ βουνά! » Καὶ εἶνε σήμερον οἱ Γορτύνιοι δι' ὄλην τὴν Ἑλλάδα ὅ,τι διὰ τὸν τότε γνωστὸν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ συνοικίζοντες τὴν Μασσαλίαν καὶ κατακλύζοντες τὰ παρῴλια τοῦ Εὐξείνου καὶ διαφημίζοντες τὴν Ἀλεξάνδρειαν, οἱ παντοῦ διασπειρόμενοι.

Ὅπως καὶ σήμερον ἀκόμη λέγεται, ὅτι ἀδύνατον νὰ μὴν ὑπάρχη καὶ ἓνας τοῦλάχιστον Ἕλληνας εἰς πᾶσαν ἀπομακρυσμένην γωνίαν τοῦ κόσμου, ἀπὸ τῆς νοτιοτάτης ἄκρας τῆς νοτίου Ἀμερικῆς μέχρι τοῦ Καναδᾶ, καὶ ἀπὸ τῆς Κούβας μέχρι τῆς Μαδαγασκάρης, ἀφοῦ καὶ σπογγαλιεῖς ἀκόμη ὑπάρχουν εἰς τὴν Κούβαν, Ἕλληνες δὲ εἰς τὸ Τράνσβααλ ἐξηναγκάσθησαν καὶ νὰ πολεμήσουν ἀκομῆ εἰς τὰς τάξεις τῶν Μπόερς, οὕτω ἀδύνατον καὶ εἰς οἵανδήποτε πόλιν τῆς Ἑλλάδος νὰ μὴν ὑπάρχουν Γορτύνιοι. Φεύγουν ὅπως τὰ μελίτσια, ὅπου ἂν εὔρουν τροφήν, ὅπως αὐτὰ καὶ συνενούμενα καὶ ὅπως αὐτὰ μὴ ἀνεχόμενα κηφῆνας!

Ὅποια δὲ στρογγῆ τῶν νέων πρὸς τὸν πατρικὸν οἶκον. Αὐτὰ τὰ πτωχὰ καὶ ξυπόλυτα καὶ γυμνόστηθα παιδιά, ἓνα ἀποκομίζον πόθον φεύγοντα: πῶς νὰ φανοῦν χρησιμώτερα εἰς τὰ σπήτια των. Τὰ ῥάκη των σκεπάζουν τὰ εὐγενέστατα τῶν αἰσθημάτων, ἅτινα ματαίως ζητεῖ κανεὶς πολλάκις ὑπὸ πλουσίας σισύρας! Καρδιαίς! Μεγάλες καρδιαίς. Ἀλλὰ μήπως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα ὑπάρχει πάντοτε εἰς πλουσίως κομπᾶς κεφαλᾶς!

Θαυμάσιος Δαός!

Οἱ ἴδιοι καυχῶνται διὰ τὴν λαμπρὰν πράγματι ἱστορίαν τῆς Γορτυνίας. Ὅτι ἐγέννησε μεγάλους ἄνδρας καὶ πρὸ καὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα, ὃν ἐξυπηρέτησεν ἀποτελεσματικώτατα. Εὐλογωτάτη καύχησις. Καυχῶνται ἀκόμη καὶ ὅτι ἀντιπρόσωποί τῆς συμμετέσχον ἐπὶ πλεῖστον εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ Κρίτους. Καυχῶνται ἀκόμη ὅτι καὶ φιλογενεῖς ἀνέδειξαν ἄνδρας, πολλοὺς καὶ γενναίους χρήματος χορηγούς. Ἀλλ' ἢ μεγαλητέρα των καύχησις πρέπει νὰ εἶνε τὸ παρόν. Τὸ ὅ,τι εἶναι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι. Οἱ ἐκ μικρῶν προαγόμενοι καὶ ἐκ πτωχῶν πλουτοῦντες, καὶ ἐκ πενήτων ἀναδεικνύμενοι. Τὸ ὅτι ἐπιδεικνύουν πολλοὺς ἐπιστήμονας, ἰδίως καθηγητὰς καὶ διδασκάλους, δὲν ἀποτελεῖ τὸν ζηλευτότερον μέρος τῆς καύχσεως των. Καλὸν καὶ τοῦτο δι' αὐτούς, τοὺς μὴ ἔχοντας γαίας διὰ νὰ μορφώσουν γεωπόρους, μήτε ἰθάλασαν διὰ ναυτικούς. Κρεῖττον δέ, ζηλευτότερον δὲ τὸ ὄλον τοῦ Γορτυνιακοῦ λαοῦ: Ὅτι ἐγεννήθη εἰς γῆν πενιχρῶν, καὶ δὲν πένεται. Ὅτι

πρεΐγει δι' ἐργασίαν. Καὶ ἂν μὲν τὴν εὖρη ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, ἀποκομίζει ἐκεῖ πολλάκις καὶ τὴν ἐστίαν του. ὅταν δὲ τοῦ λείψῃ ἡ ἐργασία ἐν Ἑλλάδι, πηγαίνει νὰ τὴν εὖρη ἀλλοῦ, μέχρι καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ὅχι τυχοδιώκτης εἰς τὰ τυφλά, ἀλλὰ μὲ τὰ μίτια ὀρθάνοικτα καὶ τὰ χέρια νευρωμένα.

Κακὸν τοῦ βίου ἢ λιτότης μέχρις ἀτροφίας καὶ κακομοιριάς. Ἄλλ' ὁ Γορτύνιος δὲν φθάνει μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου φειδωλευόμενος. Οὔτε ὀρθολογεῖ ὡς πενόμενος. Οὔτε τύχην ἀναιθεματίζει ὡς ζημιούμενος. Τὴν ὀδηγεῖ τὴν τύχην του. Αὐτὸς τιθασσευτὴς τῶν ἰδιοτροπιῶν της. Αὐτὸς χαλιναγωγὸς τῶν ἀγριοτήτων της. Ὑπομένων καὶ ἐπιμένων. Δὲν τὴν ἱππεύει ὡς Μαζέππας. Οὔτε τὴν βιάζει εἰς ταχὺν καὶ ἐπίφοβον καλπασμόν.

Ἡ Τύχη τοῦ Γορτύνιου τρέχει τὸν ταχὺν μὲν, ἤρεμοι δὲ δρόμον τοῦ καραβανιοῦ! Δρόμον εἰς τὸν ὅποιον σπανίως πίπτει ὁ ἱππεύς. Μόνον εἰς τὸν εἶνε παντελῶς ἀδέξιος.

Ἡ Τύχη διὰ τὸν Γορτύνιον σημαίνει ἐργασίαν καὶ νοῦν! Καὶ ἂν ἡμεῖς εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς μυθολογίας, θὰ ἐθεοποιούσαν τὸν Νοῦν, θὰ ἐθεοποιούσαν τὴν Ἐργασίαν, καὶ θὰ τοὺς ἔκαμνον ἀνδρόγυνον ἢ ἐρωτικὸν ζεῦγος, ἀπὸ τὴν ἔνωσιν τῶν ὁποίων ἐγεννήθη ἡ Τύχη!

Ἡ Τύχη διὰ τὸν Γορτύνιον δὲν εἶναι τυφλή.

Οὔτε κυλίνεται καθημένη ἐπὶ σφαίρας καὶ ὅποιον συναντήσῃ. Εἶνε πολὺ ἀνοικτομμάτα! Καὶ πρέπει νὰ πηγαίῃ ὁ ἄνθρωπος πρὸς ἀντάμωσίν της, ἀντὶ νὰ περιμένῃ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῆς καὶ τοὺς χρυσοὺς στεφάνους της!

Διὰ τοῦτο δὲν δυστυχοῦν εἰς τὰς Πατρας, οὔτε πεινοῦν εἰς τὴν Ἡλείαν, οὔτε ἀπελπίζονται εἰς τὴν Τριφυλλίαν οἱ Γορτύνιοι. Ζημιωμένοι μὲν, στενοχωρημένοι μὲν, μὴ πεινῶντες δέ, μήτε φοβούμενοι ὅτι θὰ πεινάσουν. Διότι καὶ ὅταν περιέρχονται εἰς ἀπορίαν, ἀντὶ νὰ ἀγωνίζονται μὲ τὸ στόμα, ἀγωνίζονται μὲ τὰ χέρια.

Χαῖρε Γορτυνία!

Καὶ εἶθε αἱ δασύδεις σου φάραγγες, καὶ εἶθε τὰ ἐλατόφρητα βουνά σου καὶ εἶθε οἱ μεγαλοπρεπεῖς ποταμοί σου, καὶ εἶθε οἱ χεῖμαρροί σου οἱ αἰετοὶ τοιοῦτο νὰ ἐμπνέουν πάντοτε πνεῦμα φιλοπόνου προόδου, καὶ εἶθε ἡ Τύχη νὰ θεωρῆται πάντοτε ἐκεῖ τέκνον τοῦ Λοῦ καὶ τῆς Ἐργασίας.

Ἐμμ. Ρέπουλης.

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΓΟΡΤΥΝΙΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

(Ἐκ τῆς Ἀρκαδ. Ἐπετηρίδος κ. Τ. Κανδηλώρου, τόμ. Β'. σελ. 168).

Οἱ Γορτύνιοι εἶνε ὁ λαὸς ὁ κατ' ἐξοχὴν ἀποδημητικός. Ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὁ λαὸς ὁ ἔχων ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀνεπτυγμένον τὸ αἰσθημα τοῦ συνεταιρισμοῦ καὶ τὴν γνῶσιν τῆς ἰσχύος ἐν τῇ κοινωνικῇ συνεργασίᾳ.

Πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐνθα γῆ πρὸςφορος πρὸς καλλιέργειαν ἢ ἔδαφος ἐπιφυλάσσει ὀρίζοντας ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς δράσεως, ὁ Γορτύνιος ἀνίσταται οὐχὶ ἀπλῆ δύναμις ἐργατικῆς δημιουργίας, ἀλλ' ἠγέτης μετ' ὀλίγον τοῦ εἶδους εἰς ὃ ἀφιέρωσε τὴν φιλεργίαν, τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν πρωτοβουλίαν του.

Καὶ βλέπομεν τοὺς Γορτυνίους διαπρέποντας εἰς τὰ γράμματα, κατέχοντας μέγα μέρος τοῦ Ἑλλ. ἐμπορίου, ἀνυψουμένους εἰς πλουτοπαραγωγούς δυνάμεις ἐν Ἀχαΐᾳ καὶ ἐξευρίσκοντας τὸν τρόπον νὰ εὐημεροῦν ἐν μέσῳ καταπρασίων ἀγροικιῶν ἐν Ἡλείᾳ, ἐνῶ ἄλλοι ρυθμίζουσι τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν κίνησιν πλείστων λιμένων τῆς ἑλληνικῆς πολυησίας.

(Γεώργ. Πώπ)

Ἡ Γορτυνία ἐφυψουμένη δίδει τὴν εἰκόνα τῆς ἀληθινῆς ὀρεινῆς χώρας τῆς πατρίδος τῶν πολυπλάγκτων, εὐμηγάνων, ἀεικινήτων, καθ'αυτὸ πλουτογεννητόρων Ἀρκαδῶν.

(Χρ. Παλαμᾶς)

ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ.

(Τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ἐννέα ὀκταστίχων τοῦ Ν. Α. Κοτσελοπούλου. ἴδε ὀλόκληρον ἐν Ἀρκ. Ἐπετηρ. κ. Τ. Κανδηλώρου, τ. α'. σελ. 126—128).

Ὅσα μικρὸ κι' ἂν εἶνε τὸ χωριό μου
Κι' ἂν φαίνεται σὲ πλούτη φτωχικό
Σ' ἐμένανε τὸν γέρω - Κραμποβό μου
Ποῦ μοιάζει μὲ λουλουδι ἐρημικό
Τὸν δείχνουνε τὰ μάτια μου μεγάλο
Χτισμένον σὲ θεόγναντη μεριά
Καὶ σὰν τὸν Κραμποβὸ δὲν κάνω ἄλλα
Ἀπ' ὅλα τῆς πατρίδας τὰ χωριά.

ΠΑΤΡΙΣ

Ἡ γλυκύτερα λέξις ἢ ἐγκεχαραγμένη ἐν τῇ καρδίᾳ παντός πολίτου ἐν Δημητσάνῃ γεννηθέντος ἢ ἐκεῖθεν ἔλκοντος πατρόθεν ἢ μητρόθεν τὸ γένος.

Οὐδαμῶς μὲ τὰ ἄνω ἐπιχειροῦμεν νὰ μειώσωμεν τὴν πρὸς τὴν ἑλλ. πατρίδα ἀγάπην τῶν ἄλλων τέκνων τῆς. Ἀναφέρομεν μόνον προχείρως ἐν παράδειγμα: τὰ τέκνα τῆς Ἡλείρου κλπ. ἅτινα ἀποδημίσαντα συνέδεσαν τὸ ὄνομά των ἀριδύλως μὲ τὰς ἀνάγκας τῆς γενετικῆς των καὶ ἔθεσαν τὴν ἀγίαν αὐτῶν σφραγίδα ἐπὶ τόσων κτιρίων, κοσμήσαντα ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν ἑλληνικὴν γῆν, δούλην καὶ ἐλευθέραν. Ψωμί καὶ κρημιμύδι ἦτο ἡ τροφή τῶν πλείστων· δὲν ἀπεκατεστάθησαν οἰκογενειακῶς· ἀλλ' ἡ μήτηρ γῆ ἦτο ἡ διάκοπος μέριμνά των.

Ἡ ἑλλ. φυλὴ ἀπετέλεσεν ἐξαιρέσειν ἰδιωτικῆς ἀρωγῆς πρὸς τὴν πατρίδα τῆς δούλην καὶ ἐλευθέραν.

Ἡ ἀγαστὴ ὅμως τῆς Δημητσάνης πολίχνη ἐχορήγησεν ἀνεξάντλητος ἐπὶ αἰῶνας τὴν πνευματικὴν τροφήν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὄπλα τοῦ μαχομένου ἔθνους ἐγέμιζεν ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου.

Πατριῶται τῆς Δημητσάνης! ὅπου τῆς γῆς διεσπαρμένοι! εὐποροὶ καὶ μὴ, μὴ λησμονεῖτε τὸν ἱερόν βράχον τῆς καταγωγῆς Σας καὶ κληροδοτεῖτε πρὸς τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας Σας νὰ ἀγαπῶσιν ὡς τὸν ἑαυτὸν των τὴν ἰδιαιτέραν μας πατρίδα, ἀπερχόμενοι δὲ τοῦ κόσμου τούτου, νὰ προφέρωσι τελευταίαν τὴν λέξιν: « Π Α Τ Ρ Ι Σ »!

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ

ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΟΤΙ: Τὸ τεῦχος τοῦτο, εἰς ὃ περιελήφθησαν διάφορα ἔρανόματα τοῦ κ. Ἀνδρ. Β. Πάσχα, ἀφορῶντα τὴν Δημητσάναν, ὡς καὶ ἄλλαι σχετικαὶ ἱστορικαὶ πληροφορία, ἐτυπώθη δαπάναις αὐτοῦ καὶ ἐδώρηθη εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἀδελφότητος.

Ἐκατὸν ἠριθμημένα ἀντίτυπα θὰ διανεμηθῶσι τοῖς ἰδρυταῖς τῆς Ἀδελφότητος καὶ ἄλλοις· τὰ δὲ λοιπὰ 400 ἀντίτυπα ἠριθμημένα 101—500 θὰ διατεθοῦν ἀπὸ τὸ Γραφεῖον τῆς Ἀδελφότητος πρὸς δραχ. 10 ἕκαστον, ἵνα συντελέσῃ ἐπ' ὀλίγον καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο διὰ τὴν πολυδάπανον ἐπανεκδόσιν τῆς «Δημητσάνης», μὲ ἑκατοντάδα εἰκόνων, τοπειῶν καὶ προσώπων. Ἡ ἐκδοσις θὰ γείνη ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χαρτοῦ, μὲ πλῆθος νέων τιγγῶν, χειρογράφων κλπ., ἦν θὰ συγγράψῃ δωρεάν ὁ κ. Τ. Κανδηλώρος.

Σχετικὴν ἀγγελίαν θὰ διανεμίη ἡ γενησομένη ἐπιτροπὴ, πρὸς ἣν ὁ κ. Πάσχος θὰ προσφέρῃ καὶ ὅλα τὰ ἀντίτυπα, ὅσα διαρρηθῶσιν: εἰκόνων Γρηγ. Ε', Γερμ. II. Πατρῶν, δελταρίων τῆς πόλεως Δημητσάνης καὶ Ἀρκαδοῦλων Γρηγ. Ε', καὶ ἀγ. Κυριακῆς, ἀξίας δρ. 2.000, πρὸς ἐναρξιν συγκεντρώσεως τῶν ἀπαιτούμενων κεφαλαίων, δι' ὃ πρέπει πάντες οἱ Δημητσανῖται καὶ οἱ Ἀρκαδιοὶ Σύνδεσμοι νὰ συνεισφέρωσιν. Ἡ Δημητσάνα ὑπῆρξεν ἐπὶ χίλια ἔτη κεντρικὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἡ ἱστορία τῆς πρέπει νὰ γείνη γενικὸν ἐγκόλιον.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΧΟΥΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ.

Ἀπευθύνεται ἡ παράκλησις ἐκ μέρους τῆς <Ἀδελφότητος τῶν ἀπανταχοῦ Δημητσανιτῶν> πρὸς τοὺς ἐν Δημητσάνῃ γεννηθέντας ἢ ἐξ αὐτῆς τὸ γένος ἔλκοντας, ὅπως τὸ παρὸν τεῦχος διαφυλάττουν ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς αὐτῶν ὡς ἀντικείμενον τοῦ οἴκου των' ὡς ἂν δὲ χορηγεῖται πρὸς ἀνάγνωσιν γὰ μεριμνοῦν περὶ ἐπιστροφῆς αὐτοῦ.

Ἔχει δικαίωμα νὰ εἶνε ὑπερήφανος ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος ὅστις κάμνει καλὴν πράξιν χωρὶς καμμίαν
ὑστεροβουλίαν. (Στέρν).

Μὴ μετρᾷς τὸν ἑαυτὸν σου κατὰ τὸ μῆκος τῆς
πρωῖνῆς σκιᾶς σου, ἀλλὰ κατὰ τὸ μάκρος τοῦ τάφου
σου ὑπολόγισε τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἀξίαν σου κατὰ τὴν
ἀξίαν ποῦ θὰ ἔχῃς κάτω ἀπ' αὐτήν. (Σερ Τ. Μπράουν).

Ὅλοι οἱ φιλοπάτριδες θὰ συναντηθοῦν εἰς τὸν οὐρανόν.
(Καρλόττα Κορνταί).

Τὸ πλεόνασμα τοῦ πλούτου εἶνε ἱερὰ παρακατα-
θήκη, ἣ δὲ κάτοχος αὐτῆς ὀφείλει νὰ θέσῃ αὐτήν
εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς κοινῆς ὠφελείας.
(Ἀνδρέας Καρνέγη).